

Riktlinjer och plan 2025–2035

1.	INRIKTANDE PRIORITERINGAR	3
1.1.	MILITÄRSTRATEGISK KONTEXT.....	3
1.1.1.	Multidomänoperationer (MDO)	4
1.1.2.	Integrerat luft- och robotförsvar	4
1.1.3.	Gemensam bekämpning.....	6
1.1.4.	Nato-integrering.....	6
1.1.5.	Beredskap.....	7
2.	INRIKTNING OCH PLAN FÖR FÖRMÅGEFRAMDRIVNING	8
2.1	GEMENSAMMA OMRÅDEN.....	8
2.1.1	Ledning.....	8
2.1.2	Digitalisering, och informationshantering och ledningsstödsystem	8
2.1.3	Underrättelse- och säkerhetstjänst.....	9
2.1.4	Skydd mot kärnvapen, kemiska vapen och biologiska vapen.....	11
2.1.5	Militärstrategisk kommunikation.....	11
2.1.6	Juridik	12
2.1.7	Jämställdhet	12
2.1.8	Militär själavård	12
2.1.9	Hållbarhet.....	12
2.2	FÖRSÖRJNING AV FÖRSVARSMAKTEN	13
2.2.1	Personalförsörjning	14
2.2.2	Logistik	16
2.2.3	Försvarsmedicin.....	17
2.2.4	Materieförsörjning	17
2.2.5	Infrastrukturförsörjning och militär rörlighet.....	19
2.2.6	Kommersiell verksamhet	19
2.3	KRIGSFÖRBAND	20
2.3.1	Armén.....	21
2.3.2	Marinen	22
2.3.3	Flygvapnet.....	23
2.3.4	Rymd.....	24
2.3.5	Militärregioner, regionala förband och hemvärnsförband	25
2.3.6	Ledningsförband.....	25
2.3.7	Logistikförband.....	26
2.3.8	Specialförband.....	28
2.3.9	Cyberförsvar	28
3.	OPERATIONSPLANERING.....	29
3.1	INRIKTNING FÖR OPERATIONSPLANERING	29
3.2	INTERNATIONELLA SAMARBETEN	30
3.2.1	USA	30
3.2.2	Norden.....	31
3.2.3	Storbritannien inklusive JEF och Frankrike	31
3.2.4	Tyskland och Polen	32
3.2.5	Estland, Lettland, Litauen.....	32
3.2.6	EU.....	32

3.2.7	<i>FN</i>	33
3.2.8	<i>OSSE</i>	33
3.2.9	<i>SSR</i>	33
3.2.10	<i>Arktiska samarbeten</i>	33
3.2.11	<i>Indopacifiska regionen</i>	33
3.3	INRIKTNING FÖR ÖVNINGAR	34
4.	FÖRMÅGEUTVECKLING INKLUSIVE INTERNATIONELLA UTVECKLINGSSAMARBETEN	34
4.1.1	<i>Forcerad förmågeutveckling och försvarsinnovation</i>	35
4.1.2	<i>Långsiktig förmågeutveckling</i>	35
4.1.3	<i>Program för Forskning och teknikutveckling (FoT)</i>	36
4.1.4	<i>Internationella utvecklingsarbeten</i>	36
5.	TOTALFÖRSVAR OCH NATIONELLA SAMARBETEN	37
5.1	INRIKTNING FÖR TOTALFÖRSVAR OCH NATIONELLA SAMARBETEN	37
5.2	PLAN FÖR TOTALFÖRSVAR OCH NATIONELLA SAMARBETEN	37
5.2.1	<i>Totalförsvaret</i>	37
5.2.2	<i>Nationella samarbeten</i>	39

1. Inriktande prioriteringar

1.1. Militärstrategisk kontext

Med Sveriges inträde som allierad i Nato ändras den militärstrategiska kontexten. Från att tidigare ha förlitat oss på egen förmåga och på bilaterala, icke bindande avtal med andra nationer, har Sverige nu anslutit sig till det Nordatlantiska fördraget där artiklarna tre och fem utgör den främsta grunden för Sveriges och alliansens säkerhet.

Sverige ska upprätthålla en stark nationell försvarsförmåga som grund för såväl det nationella som det kollektiva försvaret i enlighet med artikel tre respektive fem. Enligt artikel tre ska de allierade var för sig och tillsammans, genom kontinuerlig beredskap och ömsesidigt bistånd, upprätthålla och utveckla sin individuella och kollektiva förmåga. I en situation som omfattas av artikel fem, där Sverige eller någon annan allierad anses vara utsatt för ett väpnat angrepp eller är i krigsfara, kommer Natos samlade försvarsåtgärder att utgöra det gemensamma försvaret.

Natos strategiska koncept från 2022 slår fast att Natos tre huvuduppgifter är: 1) avskräckning och försvar, 2) civil och militär krishantering och förebyggande av kriser, samt 3) säkerhetssamarbete. Konceptet omfattar Natos 360-gradersansats, det vill säga alliansens beredskap att hantera hot och utmaningar i alla riktningar inom domänerna mark, sjö, luft, cyber och rymd.

För att förebygga krig ska Försvarsmakten ha förmåga att verka avskräckande mot den som avser utöva påtryckningar mot Sverige eller allierade. Sverige är en del av alliansens samlade avskräckning och försvar, inklusive den nukleära, och ska delta med konventionella förmågor i alliansens avskräckning. Avskräckning åstadkoms genom aktivt deltagande i Natos framskjutna styrkor och aktiviteter samt genom en trovärdig egen krigföringsförmåga som ska kunna kommuniceras och bidra till en stärkt försvarsvilja. För detta krävs fortsatt utveckling av krigsorganisationen, genomförande av övningar, operationer, anpassning av beredskap och beredskapsoperationer såväl som kontinuerlig övervakning inom samtliga domäner samt ett nära samarbete med andra myndigheter, övriga delar av totalförsvaret och allierade.

Försvarsmakten ska ha förmåga att snabbt kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige eller allierade i syfte att begränsa angreppets verkan och skapa handlingsfrihet för alliansens fortsatta åtgärder. Försvarsmakten ska, vid ett väpnat angrepp, ha förmåga att genomföra försvarsoperationer på svenskt och allierades territorium inom ramen för Natos kollektiva försvar. Försvarsmakten ska enskilt kunna genomföra operationer med flera stridskrafter, men också kunna ingå i multinationella operationer där svenska och allierade förband samordnas i en gemensam operationsplan. Inom ramen för detta ska Försvarsmakten kunna verka såväl defensivt som offensivt för att bryta angriparens anfallskraft. Svensk operationsplanering måste dock kunna stå för sig själv likväl som bilateralt eller multilateralt, med till exempel grannländer och USA, för att kunna möta hot innan beslut om kollektivt försvar fattats samt för att hantera de delar av försvarsförmågan som fortsatt kommer hållas strikt nationellt.

Sveriges geografiska läge innebär att eget territorium ska kunna utgöra ett bas- och transiteringsområde för alliansens styrkeuppbyggnad. Försvarsmakten ska därmed kunna skydda dessa och kunna sätta upp ett robust logistknätverk. Detta förutsätter ett starkt totalförsvaret som är utformat och dimensionerat för krig där infrastruktur, samhällsfunktioner och förnödenhetsförsörjning så långt som möjligt ska fungera.

Vidare ska Försvarsmakten bidra till att förebygga och hantera civila och militära krissituationer som kan påverka allierades säkerhet och delta i Natos säkerhetssamarbeten med partnerländer och organisationer. Försvarsmakten ska även ha förmåga att genomföra fredsfrämjande insatser i exempelvis Natos, Förenta Nationernas (FN) eller Europeiska unionens (EU) regi.

1.1.1. Multidomänoperationer (MDO)

MDO innebär att integrera och samordna aktiviteter inom ramen för gemensamma operationer över flera domäner för att uppnå strategiska och operativa fördelar. MDO betonar vikten av samarbete, koordinering och synkronisering med tyngdpunkt på horisontell samverkan mellan mark-, luft-, sjö-, rymd-, och cyberdomänen. En förutsättning för MDO är alliansöverskridande informationsdelning och exploatering av data. Den multidomäna ansatsen möjliggör en mer heltäckande lägesbild av operationsmiljön, vilket medför bättre underlag för beslutsfattande och därmed även verkan.

Utveckling av MDO-förmåga ska medföra att Sverige bättre kan delta i Natos förberedelser, planering och genomförande av militära aktiviteter, synkroniserade med icke militära medel¹. Försvarsmaktens utveckling ska ske samordnat med övriga nationella intressenter och aktörer så som partners och industrin inom ramen för totalförsvaret samt genom aktuell forskning.

1.1.2. Integrerat luft- och robotförsvaret

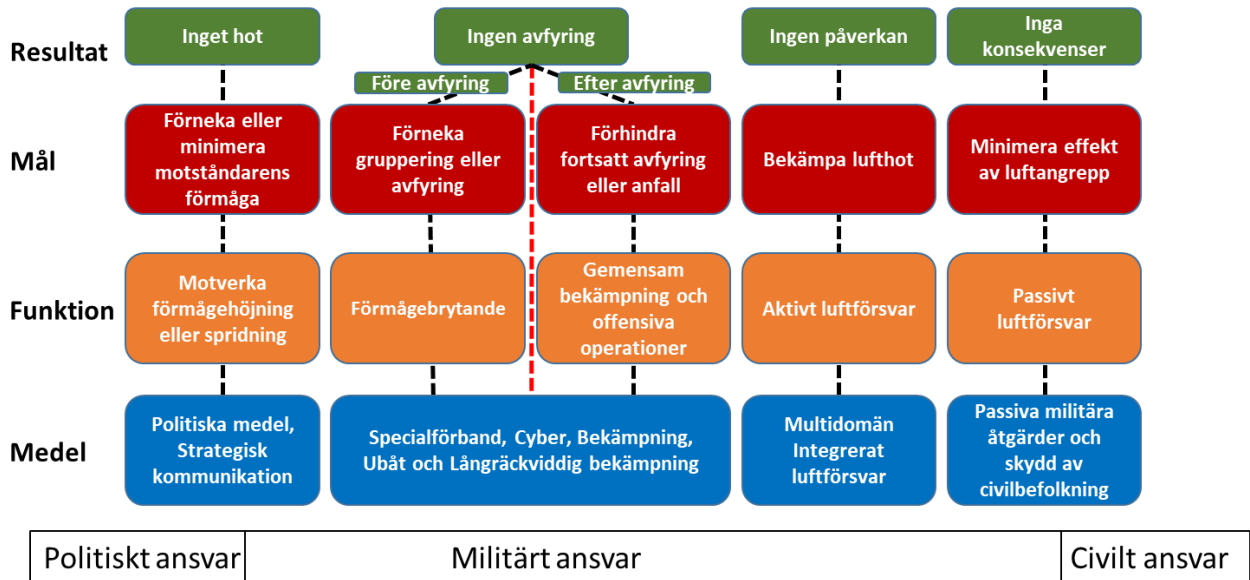
Införandet av integrerat luft- och robotförsvaret (IAMD²) är prioriterat och inom Nato utgör det ett fokusområde.

IAMD är en multidomänansats där alla funktioner och stridskrafter ska integrera metoder och teknik för att uppnå IAMD-konceptets mål, vilket ytterst är alliansens gemensamma avskräckning och försvar mot anfall från luften.

Figur 1 beskriver IAMD-konceptet. De olika åtgärderna är inte sekventiella utan ska kunna genomföras samtidigt, i alla domäner och på alla nivåer, så att de tillsammans skapar effekten att avhålla en angripare från att genomföra ett luftangrepp eller minska effekten av ett angrepp.

¹ Nato MDO benämner dessa som: *Prepare, Plan, Orchestrate and Execute synchronized activities*.

² Integrated Air and Missile Defence.

Figur 1 - Bilden visar de ingående delarna i IAMD-konceptet. Åtgärder inom de olika delarna är inte sekventiella utan kan genomföras samtidigt i alla domäner och på alla nivåer. Det är de övergripande resultaten som tillsammans ska svara för avskräckning.

Det passiva luftförsvaret ska minska effekten av hot från luften genom: maskering, spridning, skenmål, fysiska skyddsåtgärder samt system och metoder för varning. Dessa åtgärder är inte begränsade enbart till militär verksamhet utan även skydd av civilbefolkning och berör hela totalförsvaret.

Aktivt luftförsvar innehåller de delar som bekämpar hot från luften, vilket i Nato benämns *Nato Integrated Air and Missile Defence System (NATINAMDS)*. I det aktiva luftförsvaret ingår egna och allierades flygande luftförsvarsförmågor, luftvärn och elektronisk krigföring integrerade med sensorer, samt ledningssystem³. Det svenska bidraget ska möjliggöra domänöverskridande teknisk och metodmässig interoperabilitet mellan försvarsgrenar, stridskrafter och allierade.

I IAMD-konceptet ingår förmågan till gemensam bekämpning och offensiva operationer i syfte att degradera en angriparens möjlighet att projicera lufthot. Detta sker genom bekämpning av baser, utskjutningsramper, fartyg, sensorsystem och ledningssystem. Huvuddelen av detta genomförs i Natos gemensamma bekämpningsprocess, *joint targeting*, vilket i likhet med förmågan till aktivt luftförsvar kräver att Försvarsmaktens verkans-, sensor- och ledningssystem är interoperabla och integrerade med allierades dito. Bekämpning kan ske reaktivt för att förhindra fortsatt avfyrning eller anfall men strävas efter att genomföras proaktivt så att förmågan till avfyrning eller anfall bryts.

Strategisk kommunikation ska i kombination med militärt agerande förstärka politiskt budskap och vilja.

³ Personal, metoder, organisation och teknik.

Konkreta åtgärder för implementering av IAMD framgår under försvarsgrens- och stridskraftsavsnittet.

1.1.3. *Gemensam bekämpning*

Införandet av gemensam bekämpning är prioriterat och Nato anger detta som ett fokusområde.

Gemensam bekämpning (*Joint Targeting*) är en underrättelsedrivna och domänöverskridande process som möjliggör insatser mot kritiska sårbarheter hos motståndaren. Den inriktas mot bekämpning av prioriterade mål för att uppnå effekter inom hela alliansens operativa djup.

Gemensam bekämpning är en del i genomförandet av MDO och en del av den gemensamma operationsplaneringen, såväl nationellt som inom Nato. Samtliga ledningsnivåer, från strategisk till taktisk, är involverade i processerna och ska därför anpassas och organiseras för att kunna ingå i det integrerade domänöverskridande bekämpningsnätverk som bekämpningsprocessen kräver.

Ett effektivt genomförande av gemensam bekämpning förutsätter en snabb beslutsprocess integrerad med inhämtnings- och verkansförmåga. För att åstadkomma efterfrågat tempo i bekämpningen behöver såväl automatiserad informationshantering som försvarsgrensöverskridande ledningsstödsystem utvecklas för att åstadkomma säkrare och snabbare beslutsfattande. Utöver detta behöver Försvarsmaktens inhämtnings-, underrättelse- och verkansförmåga ytterligare integreras.

Försvarsmakten ska utveckla och vidmakthålla förmågan till gemensam bekämpning både som allierad och som enskild nation. Förmågan ska i första hand utformas och dimensioneras för integrering och samordning inom Nato. Därutöver ska förmågan även fördjupas i andra bi- och multilaterala samarbeten. Nationella riktlinjer för svenskt deltagande ska finnas etablerade vid internationella samarbeten inom bekämpningsområdet.

1.1.4. *Nato-integrering*

Sveriges integration i Nato är ett arbete som innebär att svenska myndigheter och samhället i stort vidtar åtgärder och genomför aktiviteter som skapar förutsättningar för och ökar Sveriges förmåga att bidra till Natos kärnuppgifter.

Integrationen är ett flerårigt transformationsarbete som omfattar tidsbegränsade åtgärder för att lösa kortsiktigt prioriterade behov, till exempel att integrera Natos och Sveriges operationsplaner. Därutöver innehåller transformationsarbetet permanenta aktiviteter som successivt ska höja Försvarsmaktens förmågebidrag till Nato. Vidare omfattar arbetet målsättningar och aktiviteter för integrering av prioriterade förmågor som IAMD, ledningssystem och världlandsstöd (VLS). Integreringsarbetet genomförs i linjeorganisationen, vägled av *National Integration Plan* (NIP) och med stöd av Nato.

Försvarsmakten ska införa Natos doktriner, standarder och metoder när det är möjligt och förenligt med lag. Implementeringen ska planeras och finansieras i ordinarie budgetarbete. Efter ratificering och implementeringsbeslut är Natodoktriner och Natostandarder att betrakta

som Försvarsmaktens doktriner och övriga styrande dokument. Dessa ska befästas genom övningar och gemensamma utbildningar, samt genom tjänstgöring av svensk personal i Nato-befattningar. Validering av implementeringen ska ske genom Natos evalueringsprocess. Försvarsmakten ska tidigt ratificera och implementera de Natostandarder och doktriner som behövs för *Forward Land Forces* (FLF) och IAMD. Därefter ska ratificering, implementering och validering av system för utbyte av signalspaningsdata⁴ samt gemensam bekämpning⁵ ske. Implementering av Natos materiella standarder ska ha påbörjats 2025 för att 2035 ha relevanta standarder implementerade i enlighet med beslutade implementationsplaner.

Försvarsmakten ska ha en relevant personell närvaro i Natos strukturer för att vara en trovärdig, pålitlig och solidarisk allierad. Inledningsvis ska närvaro prioriteras till SHAPE och HQ JFC. Därefter prioriteras personell närvaro vid ACT samt domänstaberna. Slutligen ska svensk närvaro vid Internationella Militära Staben (IMS) säkerställas. Svensk närvaro i övriga strukturer såsom skolor och *Centre of Excellence* ska genomföras i senare delen av perioden. Den föreslagna organisatoriska uppbyggnaden inom *Joint Operations Area* (JOA) NW kan komma att kräva en omprioritering avseende svensk personell närvaro.

Försvarsmaktens personella närvaro i Nato i form av kvotbefattningar ska i huvudsak vara intagen 2030. Preliminär ram för bemanning av yrkesofficerare i Nato kvotstruktur samt de befattningar som ska bemannas inom EU, FN och OSSE ska vara 300 individer fram till 2030 då denna volym långsiktigt bedöms vara försörjningsbar. Utöver detta ska *NATO Force Structure* bemannas inom försvarsgrenars och stridskrafterns ram. Karriärvägar som bygger nödvändig kompetens för kommande Natobefattningar ska skapas. Försvarsmakten ska överväga att erbjuda befattningar inom ramen för bilaterala utbyten med allierade.

1.1.5. Beredskap

Omvärldsläget och Sveriges medlemskap i Nato förändrar kraven på svensk beredskap. Försvarsmakten ska i tillägg till nationella krav möta de tillgänglighetskrav som framgår av Sveriges bi- och multilaterala samarbeten samt av Natos operationsplaner. Försvarsmakten ska vid alla strategiska typsituationer, även innan höjd beredskap råder, kunna vidta åtgärder för att stödja Natos och allierades aktiviteter och operationer. Dessa åtgärder kan utgå från *NATO Military Alert System* (MAS) och *NATO Response System* (NRS) eller från bilaterala avtal likt *Defense Cooperation Agreement* (DCA). Del av dessa åtgärder kräver stöd från civila myndigheter och aktörer.

Krigsorganisationens beredskap ska utvecklas i enlighet med *NATO Force Model* och nationella behov.

⁴ *Combined Electronic Support Measurement Operations*, CESMO.

⁵ *Artillery Systems Cooperation Activities*, ASCA.

2. Inriktning och plan för förmågeframdrivning

2.1 Gemensamma områden

2.1.1 Ledning

Ett välfungerande ledningssystem är en förutsättning för att Försvarsmakten ska kunna leda försvaret av såväl Sverige som allierade med utgångspunkt i det kollektiva försvaret inom Nato. Över tid ska ledning omedelbart kunna utövas och information utbytas med allierade och relevanta partner, i alla konfliktnivåer. Ledningsstrukturen ska vara tydlig, tidskoordinerad och medge säker delgivning av direktiv, order och rapporter. Detta gäller både ömsesidig informationshantering med allierade och hanteringen av de lednings- och samverkansbehov som föreligger gentemot det civila försvaret.

Robusthet är en viktig faktor i designen av ledningssystemet. Kontinuitetsplanering av stödsystem ska därför genomföras på alla ledningsnivåer (PACE⁶). Regionalisering i kombination med ökad redundans samordnat mellan försvarsmyndigheter, det civila försvaret och relevanta industripartners ska genomföras.

2.1.2 Digitalisering, och informationshantering och ledningsstödsystem

Digitalisering innebär att omvandla analoga processer, information och verksamhetsflöden till digitala format. Det handlar om att digitalisera dokument och data, men också om att utveckla nya arbetssätt, modeller och processer som drar nytta av den teknologiska utvecklingen. Försvarsmakten ska kunna genomföra multidomänoperationer både enskilt och tillsammans med allierade. Digitalisering utgör en förutsättning för att sådana operationer ska kunna genomföras i ett högt tempo. Kravet är att snabbare än motståndaren kunna inhämta, analysera och bearbeta stora mängder data samt förse rätt beslutsfattare med rätt beslutsunderlag.

Försvarsmaktens digitalisering ska ge en säker, robust, mindre personalkrävande samt mer sammankopplad informationshantering i realtid som ger ett mer effektivt stöd för verksamheten. Samtidigt bygger digitaliseringen på bra grunddata. Det senare är avgörande för att digitalisering och AI ska kunna skapa verkligt värde. Högkvalitativ data är nödvändig för att automatisera och effektivisera processer, fatta välgrundade beslut och ge användarna ett pålitligt underlag. Inom AI är kvalitativ grunddata av vital betydelse, eftersom AI-modeller lär sig och utvecklas baserat på tillgänglig data. Försvarsmakten har ett antal äldre system där översyn av grunddata är nödvändigt.

Initialt omhändertar Försvarsmakten brister i nuvarande gemensamma IT-infrastrukturer samt genomför konsolidering av systemlandskapet genom att minska antalet unika system. Omställning till digitalisering kräver även en central och skalbar förmåga med möjligheter att processa, lagra och bearbeta mycket stora mängder data. För att realisera detta ska kommersiella molnlösningar i en gemensam IT-infrastruktur, med högt säkerhetsskydd, och

⁶ Primary, Alternate, Contingency, Emergency.

publika molnlösningar etableras. Stora mängder data kräver också hög kapacitet i transmission och lagring. Förstärkningar inom datacentraler och FTN⁷ samt kryptering av så väl flöden som information är därför nödvändigt varvid satsningar ska ske under hela perioden fram till 2035.

Den digitala förmågan inom Försvarsmakten är en grundplatta för myndighetens övriga förmågeutveckling. Förändringsinriktningen ska vara i linje med Natos digitala transformering⁸ med vision för 2030.

All utveckling av ledningsstödsystem, samt anpassning av befintliga system, ska ske mot *Federate Mission Networking* (FMN-ramverket) och följa den militära förmågelogiken enligt *Nato Architecture Framework* (NAF). Anskaffning och införande av sambands- och informationssystem för Nato Secret, avsett för bruk på fasta stabsplatser i fred och krig, är prioriterad åtgärd kommande period. Systemen ska kunna anslutas mot den fasta infrastrukturen och federeras mot Nato. Integrationen i Nato accelereras genom etablering av en nationell infrastruktur (nätverk) och införandet av ett nationellt informationssystem för Nato Secret som kan trafikera denna infrastruktur och kommunicera med motsvarande Nato-system. Denna utveckling innebär att Försvarsmakten utvecklar ledningsförmåga för nationella och gemensamma operationer med allierade.

Nuvarande plattformar och infrastruktur ska anpassas och implementeras enligt standarder där informationssäkerhet och informationshantering fullt ut harmoniserar med Nato. Lednings- och informationsutbytesinfrastrukturen ska stödja databaserat beslutsfattande och koordinering av operationer inom och mellan domäner, i enlighet med Natos digitala transformering.

Försvarsmaktens förvaltningsinriktade ledningsstödsystem ska fortsatt utvecklas i syfte att möjliggöra en sammanställd hantering av GRO och KRO. Informationsflöden med andra parallella system ska möjliggöras samtidigt som Natos och nationella krav på informationssäkerhet och interoperabilitet ska uppfyllas.

2.1.3 Underrättelse- och säkerhetstjänst

Försvarsmakten ska ha förmåga att genomföra nationell oberoende inhämtning och analys inom av överbefälhavarens och regeringens prioriterade områden. Dessa kunskapsområden ska betraktas som en strategisk nationell resurs. Försvarsunderrättelseverksamheten, likväl som den militära underrättelsetjänsten, är av fortsatt vikt som ett led i att upprätthålla en god lägesbild och för att skapa möjlighet till förvarning, vilket ska möjliggöra anpassning av beredskap, vidtagande av säkerhetsskyddsåtgärder, annan motverkan samt olika former av bekämpning. Underrättelse- och säkerhetsfunktionen ska ha förmåga i samtliga domäner och i alla konfliktnivåer.

⁷ Försvarets Telenät.

⁸ *Empowering NATO's Multi-Domain Operations Through Digital Transformation.*

Natos underrättelsesystem bygger på att alla allierade bidrar med underrättelser och här ska Försvarsmakten främst bidra med kunskap om närområdet. Underrättelse- och säkerhetstjänsten ska kunna interagera med Natos ledningsstrukturer på alla nivåer för att kunna stödja planering, genomförande och utvärdering av operationer. Delgivningsmandatet i Försvarsmakten ska förtydligas för att skapa förutsättning för att underrättelser kan nå rätt beslutsfattare i tid, såväl inom totalförsvaret som inom alliansen. Utöver Försvarsmaktens underrättelsestöd till alliansen kan allierade underrättelse- och säkerhetsförband behöva agera på svenskt territorium, vilket ställer krav på svensk förmåga till samordning och ledning. Samordning, ledning och rapportering kommer att behöva skilja sig åt mellan olika nivåer och organisationer.

Försvarsmakten ska stärka samarbetet med andra försvarsunderrättelsemyndigheter i syfte att öka den gemensamma uthålligheten och tillgången på underrättelser i högre konfliktnivåer. Underrättelse- och säkerhetstjänsten ska även stärka samarbetet med myndigheter som inte definieras som försvarsunderrättelsemyndigheter.

Natos metod för *Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance* (JISR) är ett medel för att tillgodose att underrättelser når beslutsfattare snabbt som underlag för exempelvis bekämpning. En central förutsättning för detta är interoperabla ledningsstödsystem, vilket ställer krav på Försvarsmaktens digitalisering på operativ och taktisk nivå, med förmåga att i realtid eller nära realtid dela stora datamängder. Även för försvarsunderrättelseverksamheten krävs ett digitaliseringsarbete i syfte att kunna tillgodose framtida krav vilka följer av en inhämtning som genererar allt större datamängder.

Försvarsmaktens ökade volym och verksamhet resulterar i att egna skyddsvärden kommer att öka i både antal och exponering. Ökad digitalisering genererar ytterligare exponering av våra skyddsvärden, vilket resulterar i mer behov av skydd av digitala skyddsvärden och förmågor. Det svenska inträdet i Nato medför dessutom ytterligare skyddsvärden på svenskt territorium, till exempel i samband med VLS och bilaterala aktiviteter med USA, inom ramen för DCA, i Sverige.

För att uppnå ett ändamålsenligt skydd av Försvarsmaktens och allierades skyddsvärden behöver militära säkerhetstjänsten betraktas som ett system, där olika säkerhetsskyddsåtgärder kompletterar varandra. Skyddsvärden ska kunna skyddas när de är exponerade, vilket bland annat innebär att statiska skyddsvärden ska ha dedikerade säkerhetsskyddsresurser knutna till sig redan i normalläge. Vidare innebär det att olika säkerhetsförband ska knytas mot olika ledningsnivåer, där till exempel regionalt ansvar medför behov av regionalt tillgängliga säkerhetsförband.

Förmågeframdrivningen inom den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens samordnas genom kompletterande styrning i Försvarsmaktens funktionsutvecklingsplan underrättelse- och säkerhetstjänst (FM FUPUS).

2.1.4 Skydd mot kärnvapen, kemiska vapen och biologiska vapen

Användning av kärnvapen, kemiska eller biologiska vapen på svenskt territorium skulle få psykologiska, politiska och materiella konsekvenser för Försvarsmakten och hela samhället. Försvarsmakten behöver därför ha ökad förmåga att genomföra sina huvuduppgifter under hot och påverkan från kärnvapen och kemiska/biologiska vapen. Förmågan ska utvecklas så att fler förband på alla nivåer är rätt utrustade och att personalen är utbildad och tränad för att kunna fullfölja sina huvuduppgifter trots påverkan från dessa vapen. Den totala förmågan byggs tillsammans med det civila försvaret.

Under perioden utvecklas förmåga till tidig upptäckt av kärnvapenexplosioner något som även kan nyttjas som bidrag till Natos förmåga till skydd mot kärnvapen. Kunskap och förmåga att hantera CBRN⁹ i subarktisk miljö fortsätter utvecklas under perioden vilket även är ett viktigt bidrag in i allianssamarbetet och totalförsvaret.

2.1.5 Militärstrategisk kommunikation

Den militärstrategiska kommunikationen är en betydelsefull del av Sveriges strategiska kommunikation.

God lägesbild och hög förmåga att agera i informationsmiljön är en viktig del för att uppnå militärstrategiska och operativa effekter. Försvarsmakten ska snabbare och mer effektivt än motståndaren kunna genomföra militärstrategisk kommunikation som påverkar valda målgrupper, såväl nationellt som internationellt. Försvarsmakten ska ha förmåga att ta och bibehålla det kommunikativa initiativet med målet att ha det dominerande narrativet. I det kollektiva försvaret ska Försvarsmaktens militärstrategiska kommunikation bidra till Natos förmåga i den kognitiva dimensionen.

Förmågeutveckling ska bedrivas både inom Försvarsmakten och tillsammans med övriga totalförsvaret och våra allierade. Utvecklingen ska dimensioneras utifrån såväl hotdrivna faktorer i en föränderlig omvärld som förändringar på grund av nya vetenskapliga rön. Funktionen ska bedriva övning och träning samt utveckla processer och metoder anpassade till Natos stabsarbete.

En koordinerad och sammanhållen funktion krävs för att styra valda effekter i olika tidstempon. Funktionen ska utvecklas, för såväl grund- som krigsorganisationen. Förmågan att kunna identifiera och möta desinformation och annan antagonistisk påverkan ska utvecklas liksom förmågan att snabbt kunna agera och anpassa metoder för att detektera såväl kända som nya tillvägagångssätt i samtliga konfliktnivåer. Förmåga till analys och lägesbildsproduktion baserat på digitala verktyg och tjänster med tillhörande AI-funktionalitet ska utvecklas.

Förmågan att genomföra operationer med såväl rörliga som fasta kommunikationsenheter ska utvecklas, både utifrån nationella och alliansens behov.

⁹ Chemical, Biological, Radiological, Nuclear.

2.1.6 Juridik

Den rättsliga rådgivningen och övrigt arbete inom det juridiska området ska fortsatt vara framåtriktad och bidra till att skapa förutsättningar för att Försvarsmakten ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Rådgivningen ska så långt som möjligt vara proaktiv och lösningsfokuserad och utgå från myndighetens behov och prioriteringar.

2.1.7 Jämställdhet

En jämställd och jämlik verksamhet bidrar till Försvarsmaktens trovärdighet, folkförankring och krigföringsförmåga samt skapar förutsättningar för en bredare rekryteringsbas. Detta inkluderar implementering av Sveriges nationella handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet. Jämställdhet är ett medel som både bidrar till ökad förmåga inom prioriterade områden och är ett mål i sig självt.

Försvarsmakten ska prioritera följande:

- Jämställdhetsintegrera verksamheten genom bland annat ramvillkoren, på alla ledningsnivåer, baserat på genomförda jämställdhetsanalyser.
- Öka andelen kvinnor genom en jämställd rekrytering samt genomföra aktiva åtgärder för att behålla de kvinnor som rekryterats.
- Etablera och vidmakthålla en nolltolerans mot att inte agera avseende diskriminering och trakasserier.

För att uppnå detta ska försvarsgrenar och stridskrafter ha tydliga uppgifter som är resurssatta, med kontinuerlig uppföljning och ansvarsutkrävande. I detta ingår att Försvarsmakten ska beakta Natos certifierings- och evalueringskriterier avseende högkvarter och förband vid övningsverksamhet.

Försvarsmakten ska ha en aktiv och påverkande roll inom Natos arbete för jämställdhet och kvinnor, fred och säkerhet inom samtliga alliansens kärnuppgifter.

2.1.8 Militär själavård

Militär själavård ska bidra till att skapa, utveckla och vidmakthålla Försvarsmaktens krigföringsförmåga på individ-, grupp- och organisatorisk nivå såväl före, under som efter strid. Genom att vägleda eget agerande i samband med strid, vakta gemensamma värden i extrema och moraliskt utmanande situationer, och hantera och läka moralisk stress och skada, bidrar den militära själavården till krigföringsförmågan. Militär själavård skapar förutsättningar för såväl individuell som kollektiv existentiell beredskap, vilket leder till en robusthet i att hantera oförutsägbara och svåra påfrestningar.

2.1.9 Hållbarhet

Försvarsmakten ska bidra till en hållbar utveckling där samtliga dimensioner (social, miljömässig och ekonomisk) integreras i verksamheten. Myndighetens hållbarhetsarbete ska bidra till ett ökat förtroende för myndigheten samt bidra till lösandet av huvuduppgiften, beslutad tillväxt och skapa förutsättningar för försvarsförmåga i ett förändrat klimat. För att

uppnå Försvarsmaktens mål och stärka förtroendet för myndigheten ska agerande alltid utgå från Försvarsmaktens värdegrund.

Försvarsmakten ska ta miljöhänsyn i sin verksamhet i fred genom ett systematiskt arbete som omfattar att ha god kunskap om myndighetens påverkan på miljön, vidta åtgärder utifrån givna uppgifter och tilldelade ekonomiska anslag samt genom uppföljning av arbetet. Åtgärder och arbete ska prioriteras utifrån var det bedöms medföra störst nytta för myndighetens verksamhet eller för miljö och klimat samt till begränsad klimatpåverkan och miljöhänsyn vid användning av mark och vatten. Arbetet med förorenade områden ska prioriteras till platser där samhällsnyttan av genomförd åtgärd är som störst. Åtgärder och arbete ska bidra till att nå generationsmålet för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen fastställt.

2.2 Försörjning av Försvarsmakten

Försörjning av Försvarsmakten inbegriper begreppet *Sustainment*¹⁰ vilket inom Nato syftar till förmågan att långsiktigt stödja militära förband så att de ska kunna genomföra operationer effektivt. Detta innebär att säkerställa både tillgänglighet och uthållighet. De stödjande verksamheterna för att uppnå detta omfattar personalförsörjning, materieförsörjning, logistikförsörjning, försvarsmedicin, infrastrukturförsörjning/ingenjörförmåga, upphandling av varor och tjänster samt finansiering¹¹. Försörjning av Försvarsmakten omfattar både förmågeframdrivning och förmågenyttjande.

För att realisera Försvarsmaktens operativa planer och grundförmåga ska den underliggande försörjningen av, och i, Försvarsmakten koordineras och balanseras för att, i varje läge, säkerställa nödvändiga resurser, vilket kräver en sammanställd resurslägesbild. Särskilt viktigt är att personalförsörjning, materieförsörjning och infrastrukturförsörjning samplaneras, följs upp och att relevanta avvägningar, ända upp på högsta nivå, genomförs löpande. I perioden 2025-2027 ska koordineringen utvecklas, uppföljning påbörjas och nödvändiga balanseringar genomföras för att bland annat säkerställa operativ förmåga.

De stödjande verksamheterna påverkar operationernas möjliga tempo och intensitet. Försörjningskedjorna ska därför vara väl definierade, transparenta och tåla störningar. Verksamheten ska genomsyras av *Supply Chain Management* (SCM¹²). Samarbete mellan Försvarsmakten, andra försvarsmyndigheter, civilförsvaret, Nato-organ och näringslivet är nödvändigt för uthållighet. Försvarsmakten ska utveckla den egna kompetensbasen inom de olika verksamheterna samt inrikta resurstillväxt till de verksamheter som är kritiska för att skapa kravställd tillgänglighet.

Interoperabilitet mellan styrkor möjliggör gemensamma operationer och trovärdig uthållighet. Nätverket för förstärkning och understöd, *Reinforcement and Sustainment Network* (RSN¹³),

¹⁰ AJP-4 Allied joint doctrine for sustainment of operations.

¹¹ Ibid.

¹² System för att analysera sårbarheter i försörjningskedjan och utifrån det kunna skapa en robust uthållighet.

¹³ Logistiknätverk för att ta emot och ge världsstöd.

är avgörande för logistiskt stöd i både fred och konflikt och är en förutsättning för genomförandet av operationer.

2.2.1 Personalförsörjning

Personal med rätt kompetens är Försvarsmaktens viktigaste resurs och är avgörande för den operativa förmågan. Krigs- och grundorganisationens behov av personal ska anpassas till tillgänglig personal så att balans uppnås senast 2030. Värnpliktigt och tjänstepliktigt befäl ska i större utsträckning nyttjas för att bemanna krigsorganisationen. Ett bättre fungerande personalflöde in och ut ur myndigheten ska åstadkommas samtidigt som rörligheten mellan olika anställnings- och engagemangsformer ska förbättras. Aktiva åtgärder ska vidtas för att yrkesofficerare som slutar antingen tar anställning som reservofficer, tecknar avtal eller krigsplaceras som värnpliktigt befäl. All personal som slutar ska erbjudas ett fortsatt engagemang och krigsplaceras i Försvarsmakten när så är möjligt. Reservofficerares tjänstgöring i krigsförband ska öka. Åtgärder ska vidtas för att få fler individer att teckna frivilligavtal för tjänstgöring i ett krigsförband. Förutsättningarna för att ta emot krigsfrivilliga ska utredas och tydliggöras.

Personal- och kompetensförsörjning ska vara en del i utvecklingen av ramvillkor på alla nivåer. Huvuddelen av kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän ska krigsplaceras i stående förband. Grundrekryterande förband ska försörja ej grundrekryterande förband med yrkes- och reservofficerare.¹⁴ Fler erfarna yrkesofficerare ska verka i förbandstjänst före stabstjänst.

Styrning och uppföljning av personalförsörjning ska ha ett ökat fokus på kompetens som tillägg till personalkategori och volym. Systematiken för att åtgärda och planera för nuvarande och kommande personalförsörjningsbehov på alla nivåer ska stärkas. Förutsättningar för att analysera myndighetens kompetensbehov ska förbättras, bland annat genom utvecklade stödsystem. En aktuell lägesbild över myndighetens kompetensbehov och kompetenstillgång ska finnas tillgänglig. Särskilt fokus ska läggas på att rekrytera, behålla och kompetensutveckla samt omställningsutbilda mot brist- och nyckelkompetenser. Andelen kvinnor i grundrekryteringen behöver öka. En tydlig personalförsörjningsplan som anger reell personaltillväxt och utgör anvisning för fortsatt planering ska tas fram.

Regelverk, metoder, systemstöd och arbetssätt ska vara enkla, underlätta det dagliga arbetet och bidra till kortare ledtider i personalförsörjningen. Åtgärder som syftar till att förenkla och/eller förkorta chefers och medarbetares arbetsinsats ska prioriteras. Exempelvis ska administrativa stödsystem och processteg i system PRIO ges företräde för utveckling eftersom det påverkar ett stort antal medarbetare. Lönervisionsprocessen, digitalt stöd för lönesättning och förbättrat analysverktyg för lönekartläggning ska utvecklas.

Arbetssätt för en effektiv och jämställd chefsutveckling byggd på meritokrati ska utvecklas. Medvetna satsningar på både breddad och fördjupad kompetensutveckling, inklusive talangutveckling, ska genomföras. Yrkesofficerare ska där det är lämpligt ersättas med

¹⁴ Försvarsmakten, *Systembeskrivning av ej grundrekryterande förband*, FM2023-10651:1, 2023.

civilanställda. Behovet av militär verksamhetskunskap för civila arbetstagare ska tillgodoses för att i högre grad möjliggöra detta.

Försvarsmakten ska aktivt delta i utvecklingen av statens arbetsgivarpolitik. Lönestrukturen ska fortsatt förvaltas så att ett transparent och relevant lönemålbildsarbete kan ske. Lönearbetet ska vara proaktivt där lönerna ska vara sakliga, individuella och differentierade samt konkurrenskraftiga relativt övriga staten inom de ramar statens arbetsgivarpolitik medger. Villkor för personal som arbetar på annan ort eller i ett annat land ska kontinuerligt utvecklas i syfte att underlätta familjeliv. Flexibilitet i arbetstidens förläggning ska nyttjas och distansarbete ska underlättas när verksamheten så medger.

Personal- och HR-processer ska vara fria från diskriminering och fördomar samt bidra till Försvarsmaktens mål. Personalsammansättningen ska i större utsträckning spegla svenska samhället, avseende bland annat etnisk tillhörighet och kön, genom att säkerställa att kompetens och skicklighet styr samt genom att aktivt arbeta för att attrahera och behålla underrepresenterade grupper.

De behov som följer av planer för påskyndad förbandsproduktion och forcerad förmågeutveckling ska tydliggöras så att personalförsörjningssystemet kan utvecklas och anpassas efterhand. Försvarsmaktens konsultberoende ska minska, bland annat för att minska exponeringen av Försvarsmaktens säkerhetskänsliga verksamhet.¹⁵ Innan ny verksamhet etableras ska omvärldsanalys genomföras för att säkerställa personell försörjningsbarhet över tid.

Utbildning

Försvarsmaktens utbildningssystem är en strategisk resurs. Utbildningssystemet måste tänjas maximalt under flera år för att skapa förutsättningar för den långsiktiga personal och kompetensförsörjningen. Försvarsmakten ska ta ett omfattande ansvar för utvecklingen av den militära professionen. Detta ska ske genom ett ökat engagemang i fortsatt utformning av officersutbildningen vid FHS och på motsvarande sätt vad avser inomverksutbildningar för samtliga personalkategorier, inklusive grundläggande officersutbildning inom Försvarsmakten (GOU) och särskild officersutbildning (SOFU). Antalet utbildningsplatser till yrkesofficer ska möta kompetensbehovet och antalet utbildningsplatser på den särskilda officersutbildningen och reservofficersutbildningen ska öka. Försvarsmakten ska tillsammans med Förvarshögskolan ta fram en plan för påskyndad officersutbildning som ska kunna implementeras efter beslut.

Officersutbildningen vid FHS ska fortsatt vila på akademisk grund med tyngdpunkt i ämnet krigsvetenskap. Försvarsmakten ska bättre strukturera utvecklingen och omhändertagandet av akademisk kompetens inom myndigheten inklusive att tillvarata disputerade officerare inom professionen.

¹⁵ Försvarsmakten, *Handlingsplan för Försvarsmaktens konsultanvändning 2025-2028*, FM2024-26394:1.

Grundutbildning med värnplikt

Grundutbildning med värnplikt syftar till att bemanna krigsorganisationen. Försörjningen av militär personal bygger på att myndigheten tillvaratar rekryteringsunderlaget som grundutbildningen ger. För att bemanna organisationen med såväl meniga som befäl krävs utökade utbildningsvolymerna samt en fortsatt hög fullföljandegrad. Försvarsmaktens mål är att nå en volym om 12 000 värnpliktiga år 2032. Utöver det ska möjligheten att utbilda upp mot 14 000 värnpliktiga överses.

Tabell 1 Riktvärden för antal inryckande till grundutbildning

År	2025	2027	2032-2035
Grundutbildning totalt antal	8 000	8 800	12 000

Under hela perioden 2025-2035 ska kapaciteten för grundutbildning av värnpliktiga öka.

Det innebär att:

- färre ska kunna utbilda fler
- utbildningsmetoder och systemstöd ska utvecklas
- grundutbildning av värnpliktiga mot plutonsbefälsnivå ska öka
- grundutbildningens längd mot samma eller liknande befattningar ska harmoniseras
- en kontinuerlig uppföljning av verkansgrad¹⁶ från grundutbildningen avseende hur många som tar anställning respektive krigsplaceras ska genomföras
- kvinnor ska i ökad utsträckning uppmuntras att genomföra grundutbildning.

2.2.2 Logistik

Logistiken inriktas mot en sammanhållen kedja från bakre nivå till förband/slutförbrukaren. Samtliga länkar i kedjan måste vara i balans för att uppnå ökad robusthet på alla nivåer. Produktionen av logistikförmågorna ska kraftsamlas till skalbar kapacitet, integration mot Nato och krigsförband. Ett logistikkoncept ska implementeras, baserat på Natos styrande dokument. Sverige ska aktivt delta i utvecklingen av Natos logistik- och doktrinutveckling. Ledning av logistiken sker genom en nationell operativ logistikledning vilken aktivt samverkar med och stödjer ansvarigt *Joint Logistic Support Group* (JLSG). Förutsättningar för att placera ett JLSG HQ i Sverige ska slutberedas. Inriktningen är att ett JLSG HQ ska etableras i Sverige 2027 givet att nödvändiga politiska beslut fattas.

Centralt för försörjning i Försvarsmakten är ett etablerat och fungerande *Nordic Support Network* (NSN)¹⁷ vilket är en delkomponent för den militära rörligheten. Detta nätverk ingår i Natos *Joint Logistic Support Network* (JLSN) vilket ska möjliggöra transitering och basering samt upprätthålla försörjningsflöden till egna och allierade förband i och utanför Sverige.

¹⁶ Fullföljandegrad är andelen värnpliktiga som fullföljer grundutbildningen och är krigsplaceringsbara.

Verkansgrad är andelen värnpliktiga som fullföljer grundutbildningen och sedan direkt söker anställning eller till någon av de grundläggande officersutbildningarna.

¹⁷ NSN inkluderar bl.a. noderna *Convoy Support Center Units* och *Sea Port Of Debarcation/ Port Operation Unit*.

För att säkerställa att krigsförbanden kan tilldelas rätt logistikresurser ska logistik- och underhållsberedningar genomföras på alla nivåer och hållas uppdaterade, särskilt där operativ nivå möter taktisk.

Krigsförbanden ska utvecklas för att bibehålla materiell tillgänglighet genom reparationskapacitet, lagerhållning av kritiska förnödenheter samt ökad lagerhållning av ammunition och reservdelar. Ett samlat definierat minsta bestånd av förnödenheter ska etableras baserat på såväl krigsorganisationens behov som möjlig produktion vid högsta beredskap.

Försvarsmakten ska även säkerställa tillgång till modern personlig utrustning, såsom uniform, hjälm, kroppsskydd och eldhandvapen, i enlighet med krigsförbandens behov.

2.2.3 Försvarsmedicin

Försvarsmaktens försvarsmedicinska förmåga ska fortsatt stärkas i alla konfliktnivåer. Försvarsmedicin omfattar hälso- och sjukvård, tandvård, företagshälsovård, veterinärmedicin, preventivmedicin och medicinsk underrättelsetjänst. Försvarsmedicin är integrerat på alla nivåer inom myndigheten, från rekrytering till veteranverksamhet. En effektiv krigssjukvård är en grundläggande del av krigföringsförmågan där dimensionering ska ske utifrån styrkornas numerär och Försvarsmaktens ansvar för den medicinska förmågan på stridsfältet. För att över tid kunna lösa Försvarsmaktens huvuduppgift måste personalens fysiska och psykiska välbefinnande kontinuerligt främjas.

Försvarshälsan ska vara en integrerad del av krigsorganisationen och med nödvändiga resurser löpande möta Försvarsmaktens tillväxt inkluderande företagshälsovård och primärvård för pliktpersonal.

Försörjningen av legitimerad personal ska säkerställas, och ett gemensamt utbildningskoncept för medicinsk kompetens ska införas för att garantera gemensamma grunder och interoperabilitet. Militär medicinsk förmåga är den främre delen av ett sammanhängande nationellt sjukvårdssystem. Planering och utveckling av systemet ska ske i nära samverkan med sektorn för vård, hälsa och omsorg.

En sammanhängande försvarsmedicinsk ledningskedja från strategisk till taktisk nivå ska etableras för att säkerställa en obruten sjukvårdskedja. Den försvarsmedicinska förmågan i krigsförbanden ska stärkas, där varje förband ska ha kravställd medicinsk personal och utrustning. Förutsättningar för ett gemensamt medicinskt informationshanteringssystem som kan interagera med civila och allierade system ska utredas. Ett strategiskt och ändamålsenligt personalförsörjningssystem, inklusive rekrytering och karriärvägar, ska etableras för att stödja den medicinska funktionens utveckling.

2.2.4 Materieförsörjning

Försvarsmaktens materieförsörjning ska utvecklas för att stödja en snabb krigsorganisationsutveckling. Alternativa metoder för anskaffning ska prövas för att förkorta ledtider. En robust verksamhet kräver långsiktigt bemanning och grundläggande kompetens.

En effektiv materielförsörjning ska präglas av innovation och omställningsförmåga och beakta ny teknik. Internationella samarbeten ska främjas för gemensamma anskaffningar och interoperabilitet. Särskilt bör de europeiska instrumenten¹⁸ på försvarsområdet nyttiggöras för bland annat gemensam anskaffning, finansieringsstöd och gemensam utveckling. Deltagande i dessa utvecklingssamarbeten är av särskild betydelse för ett resurseffektivt uppfyllande av Sveriges förmågemål och krigsorganisations behov. Tid från behov till leverans ska hållas så kort som möjligt vilket innebär att nationella särkrav ska minimeras.

Krigsförbandens behov ska styra materielförsörjningen i alla faser. Risktagning vid kravställning ska tydliggöras. Försvarsmakten ska säkerställa att materiel uppfyller krav som gör det möjligt för både män och kvinnor att effektivt lösa de uppgifter som de är utsedda att utföra.

En materiellägesbild med tillhörande uppföljning ska utvecklas och implementeras. Arbetet med behovsättning och materieltilldelning ska prioriteras. Behovsättningen ska utgå från ramvillkor samt krigsförbandsvärdering. Mellan 2025-2027 ska det materiella behovet för respektive krigsförband tydliggöras samt tillhörande tillgång och status klarläggas. Redovisade tillgångar ska vara korrekta och uppdaterade i stödsystem så att eventuella differenser kan omhändertas vid planering. Tillgänglighetskrav på materiel, i både krigsorganisationen och grundorganisationen, ska ha uppnått en sådan tydlighet att åtgärder kan vidtas i materielens livscykelplanering.

Förbanden ska vidmakthållas materiellt till anbefalld nivå under hela perioden. Samtliga beslutade krigsförband ska senast då förbanden inleder vidmakthållande, baserat på fastställda ramvillkor för typförband (RVT), ha en uppfyllnad av organisations- och effektbestämmande materiel på 90 procent. Materiel som kan nyttjas för ökad förbandsproduktion eller donation ska inte avvecklas. Erforderlig tillgänglighet och funktion ska upprätthållas för att stödja ökad förbandsproduktion och användning under fred och kris. Utveckling av livscykelhantering kopplat till sammansatta operativa system som används av krigsförband ska vara påbörjad 2025.

Kontroll av regelefterlevnad för krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden ska utvecklas samt implementeringen av mandat och ansvar för försvarsgrenarna färdigställas under 2025. Avtal och licenser ska säkerställa största möjliga handlingsfrihet för Försvarsmakten vid egna och gemensamma operationer. Senast 2030 ska verksamheten vara fullt implementerad.

Utveckling och vidmakthållande inom strategiska materielområden kräver långsiktighet och förutsägbarhet samt tillgång till inhemsk kompetens och kapacitet över tid. Försvarsmakten ska identifiera förändringar som kan påverka försörjningssäkerheten och utveckla de områden

¹⁸ Europeiska försvarsbyrån (EDA), Permanenta strukturerade samarbetet (Pesco), Europeiska försvarsfonden (EDF), Europeiska försvarsindustriella programmet (EDIP), förordning om stöd till tillverkning av ammunition (ASAP), instrument för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (EDIRPA).

som särskilt utpekats av regeringen¹⁹. Försvarsmaktens exportstöd ska prioriteras till de områden som ger försvarsnytta, varför ett fortsatt stöd till Försvarets materielverk (FMV) gällande exportstöd till svensk industri bibehålls och vidareutvecklas.

2.2.5 *Infrastrukturförsörjning och militär rörlighet*

Försvarsmaktens infrastrukturförsörjning ska säkerställa tillgång till mark, anläggningar, lokaler och tillståndsbeslut för att upprätthålla krigsförbandens förmåga. Försvarsmaktens tillväxt och rollen som Natoallierad ställer delvis nya krav på infrastruktur och enklare, mer tids- och kostnadseffektiv infrastrukturförsörjning. Prioriteringar ska baseras på operativ planering för att säkerställa förmågan att verka i alla skeden.

Det militärgeografiska läget innebär att Sverige bland annat utgör ett viktigt baserings- och transitområde. Sverige har ett ansvar för att stödja Natos operationer och säkerställa transportförbindelser, varför Försvarsmakten, i samarbete med andra myndigheter, ska påverka utvecklingen av en robust transportinfrastruktur och tillgången till strategisk transportförmåga inom samtliga transportslag. Totalförsvarets intressen och behov ska beaktas vid samhällsutveckling.

Infrastrukturen ska stödja militär rörlighet. Försvarsmakten ska kontinuerligt upprätthålla en aktuell resurslägesbild och förstå hur befintliga infrastrukturella förutsättningar påverkar Försvarsmaktens och alliansens uppgifter.

Utveckling av förbandsverksamhet och infrastruktur ska så långt som möjligt planeras så att miljötillstånd inte medför begränsningar för krigsförbandsproduktionen. Anpassning till den globala energi- och teknikomställningen avseende infrastruktur ska ske med minsta möjliga negativ påverkan på den operativa förmågan. Åtgärder ska säkerställa skydd och robust försörjning även vid förändringar i säkerhetsläget, samt skapa förutsättningar för allierad trupp och materiel.

För att möta Försvarsmaktens planerade produktionsökning krävs utvecklade processer och metoder inom och mellan myndigheter. För att säkerställa tillgång till kritisk infrastruktur och teknisk försörjning ska vidmakthållandeåtgärder prioriteras och infrastrukturens tillgänglighet i hela konfliktskalan ska möjliggöra att uthållighetskrav nås.

Militärbasernas förmåga i kris och krig ska stärkas och krav ska vara specificerade avseende fortifikatoriskt skydd. Redundans i ledningsförmåga, robusta försörjningskedjor samt ytterligare skyddsåtgärder genom fältarbeten och fortifikatorisk planläggning ska särskilt beaktas i likhet med krigsplacering av anläggningar inklusive förmågan till kravställd reparationsberedskap.

2.2.6 *Kommersiell verksamhet*

Den kommersiella verksamheten ska långsiktigt skapa förutsättningar för tillgänglighet, uthållighet och tillväxt i alla beredskapsnivåer genom kommersiella avtal. God avtalslägesbild

¹⁹ Det som i dagsläget betecknas Väsentliga säkerhetsintressen (VSI) samt strategiska materielområden.

ska etableras. Strategier för försörjningslösningar inom prioriterade områden och riskvärdering av försörjningskedjor ska utvecklas för att möta krigsförbandens behov och öka leveransprecisionen. Samordning med externa aktörer nationellt och internationellt, inklusive FMV, *NATO Support and Procurement Agency* (NSPA) och *NATO Communications and Information Agency* (NCIA), ska stärkas för att säkerställa en effektiv försörjning och kommersiell koordinering.

2.3 Krigsförband

Försvarsmakten ska fortsätta utvecklingen mot en krigsorganisation som innehåller ett ökat antal mobiliserande förband och en ökad andel värnpliktiga. Samtidigt ställs fortsatt krav på en operativ tillgänglighet på krigsförband som genomför verksamhet inom Natos avskräckning och försvar.

Krigsorganisationen (KRO) ska utformas utifrån fastställda målsättningar och gällande orderläge²⁰. Såväl målsättningar som orderläge kan komma att ändras under försvarsbeslutsperioden. I KRO organiseras krigsförbanden som stående, mobiliserande eller hemvärnsförband. Vidare ska utformningen av KRO möjliggöra fortsatt utbildning, utveckling och efterlevnad av kraven på offentlig förvaltning under kris och krig.

Grundorganisationen (GRO) ska fortsatt utformas för att möjliggöra dels en organisering av de stående krigsförbanden, dels den övnings- och utbildningsverksamhet som är förutsättningsskapande för den långsiktiga uppbyggnaden av krigsförbanden.

Stående förband består av kontinuerligt och tidvis tjänstgörande personal. De har hög tillgänglighet och hög beredskap för att lösa dimensionerande uppgifter, även innan mobilisering.

Mobiliserande förband består till huvuddel av värnpliktig personal och reservofficerare. Förbandet som helhet ska lösa sina huvuduppgifter direkt efter mobilisering vid höjd beredskap eller krig.

Ovanstående indelning kan förstås utifrån olika nivåer i krigsorganisationen. En armébrigad som till huvuddelen består av mobiliserande krigsförband består även av delar på bataljons- eller kompaninivå som i sig är stående. Även mobiliserande förband kan därmed lösa uppgifter innan höjd beredskap med delar av förbandet. Värnpliktiga under grundutbildning kan användas i Försvarsmaktens krigsförband före höjd beredskap.

Krigsförbanden ska ha den materiella tillgänglighet och materiella status som krävs för att uppfylla beredskapskrav och dimensionerande uppgifter.

²⁰ Målsättningarna avser fastställda ramvillkor för typförband (RVT). Under försvarsbeslutsperioden kan RVT komma att uppdateras som följd av de Natoförmågemål (*Capability Targets* – CT) som Försvarsmakten tilldelas. Fastställt orderläge avser gällande försvarsbeslut samt tillhörande regleringsbrev och ekonomisk ram.

Hemvärnsförband har särskilda krav på tillgänglighet och beredskap. De består av frivillig personal²¹ och kan tas i anspråk före det att regeringen fattat beslut om höjd beredskap.

Utvecklingen av Försvarsmaktens krigsorganisation redovisas i underbilaga 2.1.

2.3.1 Armén

Armén ska ha förmåga till högintensiv strid med kombinerade vapen inom ramen för storskaliga markoperationer tillsammans med allierade och främst i subarktisk och urban miljö, samt efter anpassning ha förmåga att genomföra insatser inom ramen för Natos 360-perspektiv. Över tiden ska armén bidra med förband till Natos gemensamma avskräckning och försvar bland annat genom att avdela förband till Natos *Forward Land Forces* (FLF).

Plan 2025–2030

Armén ska färdigställa tre mekaniserade brigader, infanteribrigad och en stridsgrupp. Fokus ska inledningsvis läggas på två mekaniserade brigader vilka ska förstärkas med vardera en skyttebataljon. Vidare förstärks infanteribrigaden och stridsgruppen på Gotland med vardera en skyttebataljon. En skyttebataljon kvarstår som fristående. Parallellt med detta ska utvecklingen av divisionsledningsförmågan fortsätta.

Tidigt i perioden ska full förmåga med luftvärnssystem 103 uppnås. Anskaffning av luftvärn till brigader och stridsgrupp ska påbörjas. Därutöver ska begränsad luftvärnsförmåga och C-UAS²² tillföras resterande förband.

Ett långräckviddigt bekämpningsförband i form av raketartilleri ska utvecklas och fortsatt anskaffning av artilleri till brigad och division ska genomföras. För att öka arméns förmåga till spaning, rekognosering, stridsledning, eldledning, bekämpning och verkansrapportering ska även obemannade fjärrmanövrerade flygfarkoster med olika förmågor anskaffas. Förmågan till gemensam bekämpning med allierade ska fortsatt utvecklas.

I perioden ska organisering av territorialförband i form av skytte-, förbindelse- och trafik-/transportledningsförband påbörjas.

Förmågan till logistikförsörjning på främre nivån, inklusive uppbyggnad av lager och förnödenheter, ska utvecklas och förstärkas. Arméns lager av förnödenheter ska ökas genom fortsatt lageruppbyggnad av kaliberbunden ammunition, luftvärns- och pansarvärnsrobotar samt fältarbetsammunition i riktning mot Natos kvalitativa målsättningar.

Krigsorganisationens befintliga system av stridsvagnar och stridsfordon ska livstidsförlängas och en omfattande anskaffning av splitterskyddade fordon påbörjas. Modern signaturanpassningsutrustning ska anskaffas och omfatta såväl generell som områdesspecifik maskering, skenmål samt övningsmateriel. Förmåga till minbrytning, övergång av vattendrag och strid i CBRN-miljö ska utvecklas inom brigad och division samt vid militärregionerna.

²¹ Hemvärnssoldater och personal rekryterade från frivilliga försvarsorganisationer.

²² *Counter Unmanned Aerial System* (C-UAS).

Delar ur jägar- och norrlandsjägarbataljonerna ska, med stöd av specialförbanden, utvecklas som robusta stridsgrupper²³ för att kunna ingå i såväl nationellt som Nato-ledda specialoperationer.

Brigadutvecklingen ska stödjas genom en utökad repetitionsutbildning. För att möjliggöra detta ska ändamålsenlig infrastruktur införskaffas eller uppföras.

Plan 2031–2035

De mekaniserade brigaderna ska fortsätta utvecklingen mot att kunna verka inom division i armékårs ram. Som del i detta färdigställs divisionen och blir i allt väsentligt operativ med ingående divisionsförband. I perioden ska omsättning av stridsvagnar och stridsfordon påbörjas.

Upprättandet av territorialförband ska fortsätta. Repetitionsutbildningen ska utökas för att under perioden omfatta huvuddelen av krigsförbanden i armén.

2.3.2 Marinen

Marinens förband ska utvecklas för att enskilt och som allierad kunna etablera sjökontroll i syfte att säkerställa sjövägar och skydda sjötransporter av väsentlig betydelse för såväl försörjningssäkerhet som avskräckning och försvar i närområdet. Förbanden ska bidra till Natos avskräckning och försvar genom hög beredskap, tillgänglighet och förmåga att genomföra väpnad strid samtidigt som förmågan att upprätthålla den territoriella integriteten stärks. Över tiden ska marinen med förband kunna ingå i Natos *Standing Naval Forces* (SNF).

Plan 2025–2030

Ytstridsförmågan ska utvecklas genom att fullfölja halvtidsmodifiering av Visby-klassens korvetter. De mest betydande förmågehöjande åtgärderna är att fartygen beväpnas med luftvärnsrobotsystem och förbättrade sensorer för luft-, yt- och undervattensspaning. Anskaffning av fyra ytstridsfartyg av Luleå-klass (YSF 2030) ska påbörjas vilket ökar marinens ytstridsförmåga och förutsättningar för att ingå i Natos luftförsvar (IAMD).

Minröjningsförmågan stärks genom anskaffning av obemannade, autonoma respektive fjärrstyrda, undervattensfarkoster²⁴. Vidare ska livstidsförlängning av minröjningsfartyg av Koster-klass slutföras senast 2030.

Förmågan till undervattensstrid ska stärkas genom att ubåtar av Gotland-klass genomgår livstidsförlängning och ubåtar av Blekinge-klass införs från 2030. Produktdefinition av ny ubåt ska slutföras inför beslut om byggnation och produktionsstart. Utöver detta ska vidmakthållande genomföras på ubåtsräddningssystemet.

Amfibieförmågan ska stärkas genom att båtar för indirekt eld levereras till amfibiebataljonerna. Vidare ska anskaffning av sensor- vapen- och ledningsstödsystem

²³ Motsvarande *Special Operation Land Task Group* (SOLTG).

²⁴ *Autonomous Underwater Vehicle Mine Countermeasure* (AUV MCM) och *Remotely Operated Underwater Vehicle* (ROV-system).

avsedda för mark- och sjömålsbekämpning samt luftvärn inledas. Under perioden ska också omsättning av äldre båtar för transporter, inklusive stridsbåtar, inledas. Amfibiebataljon 2030 ska i huvudsak vara införd 2030. Kustrobotförmågan ska utökas och organiseras i två enheter.

Den marina logistikförmågan ska stärkas genom utvecklingen av militärbaserna i de tre garnisonsorterna Haninge, Göteborg och Karlskrona. De två nyetablerade marina basbataljonerna på ost- och sydkusten ska fortsatt utvecklas. Från 2025 ska anskaffning av marinspecifik ammunition (robotar, torpeder och kaliberbunden ammunition) påbörjas liksom utveckling C-UAS förmåga.

Tillgänglighet och uthållighet i de stående förbanden ska ökas genom personell tillväxt. Översyn av hur delar av de marina förbanden ska kunna integreras i en specialoperativ kontext ska genomföras.

Plan 2031–2035

Marinens operativa förmåga ska stärkas genom slutförande av halvtidsmodifieringen av Visby-klassen och slutleverans av nya trängfartyg. Leverans av ytstridsfartyg Luleå-klass ska slutföras och en ny sjöoperativ ombordbaserad helikopter ska anskaffas och utgöra en integrerad del av fartygens förmåga.

Leverans av två ubåtar av Blekinge-klass ska slutföras. Vidare ska anskaffning av en ny generation av ubåtar genomföras för att möjliggöra vidmakthållen ubåtsförmåga efter 2035.

Tillförsel av nya sjöminröjningssystem ska inledas och omsättning av stridsbåtar ska slutföras. Därtill ska tillförsel av materiel till amfibiebataljonerna och de marina basbataljonerna fortsätta. Därutöver ska systemutveckling och anskaffning av obemannade flygfarkoster²⁵ genomföras under perioden.

2.3.3 Flygvapnet

Flygvapnet ska utöver att upprätthålla anbefalld operations- och mobiliseringsberedskap, övergripande prioritera stabilisering av pilotutbildning, införandet av JAS 39 E respektive S 106, nytt taktiskt transportflyg och att förbereda för nästa generations stridsflygförmåga. Över tiden ska flygvapnet kunna bidra till Natos gemensamma avskräckning och försvar, bland annat genom att avdela förband för Air Policing.

Systembalans mellan stridsflygdivisioner och basförmåga ska säkerställas.

Plan 2025–2030

Flygvapnet ska operera tre divisioner JAS 39C/D och tre divisioner JAS 39E. Förmåga till långräckviddig markmålsbekämpning ska utvecklas och tillgängligheten på flygsystem 39 ska öka. Det flygande sensorsystemet S106 ska införas.

Rörliga enheter för betjäning av nationella flygsystem ska utvecklas, likaså förmågan till basering på flygbas/flygplats där egen rådighet saknas. Den taktiska transportflygförmågan

²⁵ Remotely Piloted Aircraft System (RPAS).

ska vidmakthållas samtidigt som omsättning påbörjas i perioden. Baser och flygplatsers tillgänglighet ska öka och de ska kunna understödja allierades luftstridskrafter.

Luftstridsskolan (LSS) ska krigsorganiseras. Möjlighet till gemensam ledning av de nordiska luftstridskrafterna ska realiseras. Förmågan att ingå i Natos IAMD, PED-förmågan²⁶ samt förmågan att ge stöd till alliansens kärnvapenoperationer ska utvecklas. Flygvapnet ska öka förmågan till luftoperativ ledning och förbandsledning.

Markoperativ helikopter 16 ska ersätta markoperativ helikopter 14E. Avveckling av helikopter 15 ska påbörjas. Behov av och förutsättningar för ett nytt lätt helikoptersystem ska utredas. Helikopterskvadronerna ska tillföras egna basresurser för autonomt uppträdande. Signalspanings- och regional transportflygförmåga ska vidmakthållas. En kvalificerad, flygburen ISR-förmåga för operativt och militärstrategiskt behov av underrättelser ska vidmakthållas. Förmågan att transportera den högsta civila och militära ledningen ska vidmakthållas och möjligheten att omsätta Tp102 ska ses över.

Plan 2031–2035

Robustheten i 39-systemen ska stärkas. Fortsatt utveckling av JAS 39E ska ske avseende attack mot markmål samt sjömålsbekämpning. Utveckling av förmågor för SEAD²⁷ och elektronisk attack ska studeras. Förmågan till spridning och rörligt uppträdande ska vidareutvecklas. Tilläggsanskaffning av helikopter 16 ska slutföras. Nuvarande sjöoperativ helikopter avvecklas och ny sjöoperativ helikopter införs. Avveckling av helikopter 15 ska slutföras och utbildningskonceptet anpassas utifrån val av ny lätt helikopter. Den regionala flygtransportförmågan ska vidmakthållas.

Vägval stridsflyg

Försvarsmakten har förordat att ett vägval görs senast 2030 avseende framtida materielförsörjning av stridsflyg efter JAS 39. Programmet Vägval Stridsflyg ska med utgångspunkt i Försvarsmaktens operativa behov ge kunskap, bygga ett beslutsunderlag och reducera riskerna inför vägvalet, samt upprätthålla handlingsfrihet för tre möjliga principiella val. Programmet omfattar bland annat framtagande av Försvarsmaktens operativa behov på lång sikt, studier, systemkoncept och analyser för alternativa vägval, teknikutvecklingsprogram och demonstratorer.

2.3.4 Rymd

Förmågan och ambitionen att bygga samt nyttja förmågor inom rymddomänen och rymdbaserade tjänster ska öka.

Plan 2025–2030

Inom rymddomänen ska förmågan att producera och distribuera rymdlägesbild vidareutvecklas. Anskaffning av spanings- och övervakningssatelliter påbörjas, liksom

²⁶ *Processing, Exploitation and Dissemination*. PED-cellen producerar underrättelser ur kontinuerligt inkomna underlag från sensorer i operationsområden. Cellen möjliggör interoperabilitet med Nato och bidrar till utökad taktisk förmåga inom verkansprocessen.

²⁷ *Suppression of Enemy Air Defence*.

förberedande åtgärder för uppsändning av satelliter från svenskt territorium. Förmågan att operera satelliter dygnet runt ska utvecklas.

Plan 2031–2035

Planerade spanings- och övervakningssatelliter ska bli operativa under perioden. Förmågan att med kort varsel kunna ersätta inoperabla satelliter, så kallad responsiv uppsändning, samt förmågan att nyttja satellitkommunikation (SATKOM) på nordliga breddgrader ska utvecklas tillsammans med allierade.

2.3.5 Militärregioner, regionala förband och hemvärnsförband

Natomedlemskapet medför att förmågan att leda regionala operationer till stöd för Natos avskräckningsoperationer och/eller kollektivt försvar, ska prioriteras och förmågan till interoperabilitet med allierade förband ska öka.

Militärregionerna ska under operationsledningen ansvara för territoriell verksamhet och regional underrättelse- och säkerhetstjänst. I militärregionernas ansvar ingår också att samordna civila och militära resurser på lokal och regional nivå.

Hemvärnsförbandens beredskap och unikt höga tillgänglighet ska vidmakthållas och den stridstekniska och taktiska förmågan avseende huvuduppgift ska öka. Hemvärnsförbanden ska ha förmåga att snabbt skydda militära objekt, basområden och samhällskritiska funktioner men också ha förmåga att stödja övriga Försvarsmakten och samhället. Tillgänglig avtalstid ska främst nyttjas för utbildning i huvudtjänst samt dimensionerande krigsuppgifter.

Plan 2025–2035

Kontinuerlig förmågeutveckling ska ske utifrån hur Sveriges roll i Nato utvecklas.

Militärregionerna ska fortsätta förstärka förmågan att kunna leda territoriell verksamhet. Förmågan att planera och genomföra regionalt värdlandsstöd prioriteras särskilt. Militärregiongrupperna ska utvecklas för att öka sin förmåga att stödja hemvärnsförbanden. Investeringar ska genomföras i eftersatt infrastruktur. Militärregionerna ska tillväxa genom upprättande av nya regionala förband och utökning av avtalspersonal.

Hemvärnsförbandens förmågetillväxt ska fortsätta genom utökning av antalet hemvärnssoldater samt moderniseras genom omsättning och kompletteringsanskaffning av materiel. Omsättning av hemvärnsförbandens eldhandvapen ska genomföras. Dessutom ska nya förmågor, bland annat baserade på drönarteknik, införas. Hemvärnets förmåga till indirekt eld ska vidmakthållas genom omsättning av befintligt granatkastarsystem.

2.3.6 Ledningsförband

Ledningsförbanden på alla nivåer ska möjliggöra förmågan till sammanhängande ledning av militära operationer inom och mellan militärstrategisk, operativ, taktisk och regional nivå samt med allierade i Nato och det civila försvaret. Förbanden ska upprätta och säkerställa funktionen för it-, sambands-, krypto- och ledningsstödssystem.

De försvarsmaktsgemensamma ledningsförbanden ska ansvara för drift och underhåll av Försvarets telenät (FTN) samt Försvarsmaktens radio- och sensoranläggningar. De ska även stödja Försvarsmaktens lednings-, verkans- och underrättelseförmåga samt civilförsvaret.

Plan 2025–2035

Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS) ska utvecklas med ökad regionalisering. Genom satsning inom FTN ska transmissionskapaciteten öka. Säkerhetshöjande åtgärder i kombination med omsättning av reservkraftsystem ska genomföras för att öka FTN:s robusthet.

Fyra operativa sambandsbataljoner ska färdigställas där förmågan att ersätta och förstärka förbindelser i FTN utökas samtidigt som ett större antal förband, så väl nationella som allierade, kan anslutas. Förutsättningar för att etablera ett Nato CIS-kompani²⁸ ska utredas. Därutöver ska det operativa kommunikationsförbandets förmåga att genomföra påverkansoperationer fortsatt utvecklas.

En operativ telekrigbataljon ska vidmakthållas och inom armén ska en divisionstelekrigbataljon och en divisionsledningsbataljon utvecklas. Telekrigstödenheten (TKSE) ska fortsätta att utveckla förmågan till analys, produktion och verifiering av telekrig och hydroakustik. Försvarsmaktens meteorologiska och oceanografiska centrum (FM METOCC) ska utökas med personal och kompetens, i syfte att i främst närområdet öka förmågan att robust och uthålligt bidra till MDO för Försvarsmakten och allierade.

Omsättning och förstärkning av Försvarsmaktens rörliga och fasta sensorsystem ska genomföras. Sensordatautbyte med andra myndigheter och allierade inom Nato ska genomföras. Det operativa samarbetet med Försvarets radioanstalt (FRA) ska utökas och fördjupas.

Förmågan att aktivt och passivt möta hotet från C-UAS ska införlivas i IAMD. Enklare system för skydd mot UAS ska införas på bredd och kvalificerade system för områdesskydd ska införas. Förmågan att analysera och omhänderta tekniska och taktiska erfarenheter från pågående konflikter ska utvecklas.

Arbetet med utveckling av Högkvarterets strategiskt långsiktiga lokalisering påbörjas.

2.3.7 Logistikförband

Logistikens uppgift vid samtliga operationer och förbandsnivåer är att säkerställa uthålliga krigsförband som kan genomföra sina uppgifter i alla konfliktskeden. Detta åstadkoms genom en sammanhållen logistik mellan bakre och främre nivåer, där alla nivåer är balanserade efter behov. Ramvillkor som baseras på det utarbetade logistikkonceptet dimensionerar logistikbehoven.

För att implementera logistikkonceptet ska respektive försvarsgren och stridskraft säkerställa att ramvillkor på alla nivåer utvecklas i takt med förbandens utveckling, så att

²⁸ Communications and Informations Systems.

logistikförmågan balanseras mot försörjningsbehoven. Tillgänglighet för logistikförmågans materiel, infrastruktur och personal ska säkerställas utifrån operationsplaner, och en central hantering av personalförsörjning för logistiker och tekniker ska inrättas.

Plan 2025-2030

Logistiken ska vara interoperabel med Nato i en nordisk kontext. Förbandsproduktionen ska förbättra balansen mellan verkans- och stödförband. En nationell central logistikledning²⁹ innehållande regionala element ska realiseras för att leda logistiken i gemensamma operationer. Ledningen ska verka uthålligt under lång tid och i alla beredskapsgrader. Regionala element ska, i nära samverkan med militärregionstaberna, kunna verka avskilt med bibehållen ledningsförmåga och tillgång till resurser. Ersättningsområden ska utvecklas för att lagrha förnödenheter på operativ nivå och skapa uthållighet för Sverige och allierade.

Parallellt utvecklas logistiknätverket för att omhänderta egna och alliansens förnödenhetsflöden samt eget behov av lagringskapacitet och anpassad transportkapacitet relativt förnödenhetsflödena. Den totala transportkapaciteten upprätthålls genom egen anskaffning, avtal och uttag inom samtliga transportsätt. Etablering och dimensionering sker tillsammans med de nordiska länderna. Noderna i det fysiska logistiknätverket sammanlänkas av logistikförbanden och civila resurser.

En operativ transportbataljon vidmakthålls del av perioden samtidigt som två transportbataljoner utvecklas och vidmakthålls. Två trafik- och transportledningskompanier anpassas mot RSOM³⁰ och vidmakthålls. Markverkstadsförbandet integrerat med tekniskt kompani upprättas som krigsförband och vidmakthålls. De två befintliga sjukhuskompanierna vidmakthålls och förstärks med sjuktransportkapacitet. Utveckling av fältsjukhusbataljon påbörjas. Anskaffning av sjukvårdsmateriel och sjuktransportfordon slutförs senast 2027. Militärbaserna förstärks med hanterings- och sjuktransportresurser samt förmåga att omhänderta lätt skadade och sjuka.

Logistiken ska fortsatt kraftsamla mot förbandsproduktionen och en anpassning av förbanden mot Nato förmågestruktur ska påbörjas. Nya förband som utvecklas anpassas direkt mot Natos förmågekrav.

Försörjningstryggheten förstärks genom ökad lagerhållning och koordinerade infrastruktursatsningar. Arbete med att identifiera verksamhetskritiska leverantörer av förnödenheter, reservmateriel och tjänster ska genomföras. Över tiden ska logistiknätverket och förmågan att försörja pågående operationer och aktiverade förband fullt ut upprätthållas. Förstärkningen av försörjningssäkerhet med allierade och särskilt utpekade partners ska fortsätta.

²⁹ Sammanhållande för logistikinformationsutbyte via gemensamma funktionella system så som *Logistic Functional Area* (LOGFAS)

³⁰ *Reception, Staging and Onward Movement*.

Plan 2031-2035

I perioden utvecklas och vidmakthålls en tredje transportbataljon, ytterligare två fältsjukhusbataljoner varav en med förstärkt förmåga³¹ samt markverkstadsförbandet med ytterligare två tekniska kompanier. Försvarsmaktens materiella tillgänglighet upprätthålls. Ett tredje och ett fjärde trafik- och transportledningskompani ska utvecklas mot RSOM.

Uppbyggnaden av lagernivåer samt beredskapsplanering hos verksamhetskritiska leverantörer³² ska fullföljas.

2.3.8 Specialförband

Specialförbanden (SF) ska dimensioneras mot väpnat angrepp och utvecklas mot ett än mer proaktivt förhållningssätt för att motverka och aktivt förhindra detsamma. Specialförbanden ska fortsatt komplettera övriga Försvarsmaktens förmågor och bidra till överbefälhavarens handlingsfrihet i hela konfliktskalan. Specialoperationer ska kunna genomföras autonomt och inom ramen för bi- eller multilaterala operationer på eget, allierade, partners eller annat territorium.

Plan 2025–2035

Specialförbanden ska fortsatt utveckla och succesivt implementera en ökad marin specialoperationsförmåga samt en ökad förmåga med autonoma obemannade system.

Ledning och genomförande av specialoperationer ska effektiviseras genom digitalisering, där införandet av interoperabla ledningsstödsystem och sambandsmedel ska ske tidigt i perioden. Senare i perioden ska implementeringen av automatiserad bearbetning, molntjänster, robust transmission samt beslutsstödsverktyg påbörjas.

Specialförbanden ska öka sin uthållighet genom utveckling av SF-specifik logistik och underhåll, åtgärder för skydd och bevakning samt betjäning av ledning. Förmågan att återskapa förband och förmågor möjliggörs bland annat genom utveckling av SF militärbas. Delar ur jägar- och norrlandsjägarbataljonerna ska, med stöd av specialförbanden, utvecklas som robusta stridsgrupper³³ för att kunna ingå i såväl nationellt som Nato-ledda specialoperationer.

2.3.9 Cyberförsvar

Cyberförsvaret ska utvecklas avseende förmågedjup och förmågebredd genom fortsatt uppbyggnad av Försvarsmaktens cyberförsvarssystem inklusive etablering av ytterligare krigsförband inom cyberförsvarsdivisionen. Utvecklingen ska öka kapaciteten och förmågan att genomföra defensiva och offensiva cyberoperationer, såväl autonomt som inom gemensamma och multidomäna operationer. Cyberförsvaret ska med stående förband vara aktivt i samtliga konflikt- och beredskapsnivåer. I högre konfliktnivåer och med stöd från

³¹ Förutom fältsjukhusbataljonens förmågor innefattar denna nivå bland annat syrgasproduktion.

³² Med verksamhetskritiska leverantörer avses företag vars verksamhet är avgörande för att Försvarsmakten under alla beredskapsnivåer ska kunna lösa sin uppgift.

³³ Motsvarande *Special Operation Land Task Group* (SOLTG).

övriga delar av totalförsvaret ska cyberförvarsledningen kunna leda hela Sveriges krigsorganiserade cyberförsvaret. Därtill ska förmåga utvecklas för att försvara svensk kritisk infrastruktur som Försvarmakten är beroende av.

Försvarmaktens cyberförsvaret ska fortsatt utvecklas som ett sammanhållet system vilket skär horisontellt genom samtliga försvarsgrenar och vertikalt genom samtliga ledningsnivåer. Till följd av höga skyddsvärden och behov av specifik civil och militär kompetens ska cyberförsvarets kompetensförsörjnings- och karriärsystem utvecklas till att för både militär och civil personal omfatta hela kedjan från rekrytering till karriäromfattande kontinuerlig kompetensutveckling inom systemet. Former och förutsättningar för att attrahera och behålla kritisk kompetens, för att behålla djup och bredd i förhållande till dagens och morgondagens hotbild, ska utvecklas.

Plan 2025–2035

Inledningsvis ska organisering av befintliga cyberförsvarfsförband som del av krigsförbandet cyberförsvarfsdivision slutföras tillsammans med fortsatt utveckling av cyberförsvarfsledningen. Parallellt påbörjas etableringen av ytterligare cyberförsvarfsförband. Utvecklingen av cyberförsvarets kompetensförsörjnings- och karriärsystem ska ske löpande genom hela perioden.

3. Operationsplanering

3.1 Inriktning för operationsplanering

Natos operationsplanering är utgångspunkten för svensk operationsplanering³⁴. Svensk operationsplanering ska integreras i Natos operationsplanering för att fullt ut möjliggöra svensk delaktighet i alliansens avskräckning och kollektiva försvar. Operationsplaneringen ska också säkerställa att bi- och multilaterala samarbeten stödjer övergång till Natos operationsplaner. Svensk operationsplanering ska även självständigt hantera de delar av försvarsförmågan som leds nationellt, samt med eller utan bi- och multilaterala samarbeten möjliggöra försvarsoperationer. Försvarmaktens beredskapskoncept ska revideras för att stödja fastställda operationsplaner. Stödjande planer ska revideras. Befintliga planer revideras utgående från eventuell förändring av Natos lednings- och lydnadsförhållanden.

Försvarmaktens planering och deltagande i internationella operationer ska vägas mot åtaganden inom alliansen och gentemot nationellt förmågeframdrivning. Genomförandet kan ske inom ramen för Nato, EU eller FN.

Plan för operationsplanering i perioden 2025–2030 fastställs under 2025 som bilaga till FMSP.

³⁴ Operationsplanering ersätter fortsättningsvis Försvarsplanering som begrepp i syfte att harmonisera terminologin med Natos *Operational Planning*.

3.2 Internationella samarbeten

Försvarsmaktens internationella samarbeten ska inriktas mot verksamheter som bidrar till att öka Försvarsmaktens operativa förmåga och verksamheter som stärker Natos avskräckning och kollektiva försvar i hela alliansens operationsområde. Att solidariskt bidra till stärkt säkerhet och stabilitet innebär att även förstå och respektera andras säkerhetsintressen inklusive bland annat Natos 360-perspektiv.

Vidare ska Försvarsmaktens internationella samarbeten prioriteras till samarbetsområden som bidrar till allierades engagemang i Sveriges operationsmiljö och närområde, inklusive Arktisregionen. Försvarsmakten kan bidra med unika kompetenser som bland annat utgörs av förmåga till strid i Östersjöregionen, kunskap rörande Ryssland och förmåga till strid i subarktisk miljö.

Gemensam operationsplanering, med därtill hörande logistik, infrastruktur och VLS är prioriterad verksamhet där Försvarsmakten även ska tillvarata EU:s möjligheter och instrument att stödja utvecklingen av operativ förmåga.

3.2.1 USA

USA utgör den yttersta garanten för såväl svensk som europeisk säkerhet. Sverige har tillsammans med USA och övriga allierade reella förutsättningar att förebygga krig och ytterst försvara oss och våra allierade mot ett väpnat angrepp. Samarbetet med USA ska därför vara av högsta prioritet, både avseende förmågeutveckling, förmågeframdrivning och förmågenyttjande.

Den förmågeutveckling och förmågeframdrivning som genomförs tillsammans med USA ska bidra till att utveckla de förmågor som är nödvändiga för att möta framtida hot, men också till att säkerställa förmågan att möta hot i samtliga domäner, här och nu. Här ingår bland annat att utveckla, förstärka och öva den doktrinära och tekniska interoperabilitet som krävs för att kunna genomföra storskaliga MDO tillsammans. Detta innefattar även att bidra till amerikansk förmåga att verka i det svenska närområdets specifika operationsmiljö. Vidare ska Försvarsmakten verka för förstärkt utbyte inom forskning, teknik- och konceptutveckling.

Inom ramen för förmågenyttjande ska operationer och övningar genomföras tillsammans med USA för att avskräcka fiendligt agerande. Här ingår att verka för en kontinuerlig och återkommande amerikansk närvaro i svenskt närområde med större förband och strategiska förmågor, men även att implementera samarbetsavtalet DCA så att amerikanska förband har handlingsfrihet att utan onödig tidsförlust verka på, från och genom svenskt territorium.

Försvarsmakten ska över tid och inom samtliga områden aktivt verka för att vidmakthålla och utveckla relationen med våra amerikanska partner, inklusive New York National Guard inom ramen för *State Partnership Program*, och utgöra en relevant, trovärdig och betydelsefull allierad. Det svenska geografiska läget, Försvarsmaktens unika förmågor, svensk innovationskraft och långsiktiga materielsamarbeten utgör viktiga faktorer.

3.2.2 Norden

Förutsättningarna för ett fördjupat nordiskt samarbete har förändrats i grunden till följd av Sveriges och Finlands inträde i Nato. Samarbetet med de nordiska länderna, med sammanhängande geografi, liknande förutsättningar och gemensamma värderingar, bidrar särskilt till Sveriges säkerhet. Ett starkt Norden stärker Nato och den transatlantiska länken. Samarbetet med de nordiska länderna ska syfta till att utveckla gemensam operationsplanering och möjliggöra gränsöverskridande verksamhet i alla konfliktnivåer.

Det fördjupade nordiska försvarssamarbetet, Nordefco, ska utgöra ett ramverk för strategisk dialog och koordinering, samt öka den gemensamma operativa förmågan. Försvarsmakten ska verka för att operationalisera och implementera Nordefco Vision 2030, i detta inbegrip att skapa förutsättningar för totalförsvaret. Vidare ska Försvarsmakten öka den gemensamma operativa förmågan genom implementering av det nordiska försvarskonceptet bland annat genom övningar och utbildningar, i linje med Natos planverk. Samarbetet gällande förmågeutveckling och försvarsmateriel ska öka och ske utifrån identifierade nordiska operativa behov. Vidare ska särskild vikt läggas vid samarbete avseende VLS, militär rörlighet och försörjningssäkerhet.

Det finsk-svenska försvarssamarbetet, FISE, är unikt och fortsatt relevant. Den tillit och interoperabilitet som byggts upp på alla nivåer ska fortsatt utvecklas. Den gemensamma operationsplaneringen som kompletterar nationella planer och operationsplanering inom såväl Norden som Nato ska vidmakthållas.

3.2.3 Storbritannien inklusive JEF och Frankrike

Storbritannien och Frankrike är permanenta medlemmar i FN:s säkerhetsråd och innehavare av såväl nukleär som expeditionär förmåga, och tongivande aktörer i Europa och Nato med nära försvarsindustriella band till Sverige och Försvarsmakten.

Det förmågenyttjande samarbetet ska inriktas till att möjliggöra avskräckning och försvar av norra Europa och därmed bidra till Natos kollektiva försvar. Försvarsmakten ska, i syfte att öka avskräckning i norra Europa, verka för att knyta Storbritannien och Frankrike till militär verksamhet i Sveriges närområde. Detta genom bland annat övningar, utbildning eller genom åtaganden i Nato.

Storbritannien är ramverksnation för JEF. Samordnad operationsplanering ska ske i samtliga typsituationer och kan genomföras såväl bilateralt som multilateralt inom Nato och JEF. Försvarsmakten ska bidra till att JEF utvecklar sin förmåga att snabbt kunna agera koordinerat i närområdet.

Utgående från operativa behov ska Försvarsmakten identifiera vilka förmågeutvecklingsbehov som ömsesidigt bör prioriteras med Frankrike respektive Storbritannien i syfte att förkorta utvecklingstid, minska kostnader och/eller få tillgång till ytterligare kompetens.

Försvarsmakten ska utvidga det befintliga bilaterala samarbetet med Storbritannien för doktrin- och konceptutveckling till att även inkludera bilateralt samarbete för att utveckla Natos doktrin- och konceptutveckling.

Försvarssamarbetet med Frankrike ska fortsatt utvecklas särskilt vad gäller innovation och operativ förmåga, i syfte att stärka Natos samlade kollektiva försvarsåtgärder. Samarbetet *European Intervention Initiative* (EI2) ska vidmakthållas.

3.2.4 Tyskland och Polen

De bilaterala samarbetena med Tyskland och Polen grundar sig i det geografiska läget i Östersjöregionen, som medlemmar i EU och Nato samt de stora satsningarna på ländernas militära förmågor och stödet till Ukraina.

Försvarssamarbetet med Tyskland och Polen ska fokusera på samarbetsområden som bidrar till förmågeutveckling, innovation och operativ förmåga i syfte att stärka Natos kollektiva försvar. Samarbetet i sjödomänen, regionala övningar och fortsatt samordning av stödet till Ukraina är av särskild vikt.

3.2.5 Estland, Lettland, Litauen

Som allierad får Sverige med sitt geografiska läge en viktig roll för Natos försvar av Estland, Lettland och Litauen. Försvarsmakten ska delta i Natos kollektiva försvar av de baltiska staterna. Försvarsmakten ska tillsammans med allierade säkerställa att framflyttning av allierade förband och underhåll möjliggörs. Försvarsmaktens bilaterala samarbete ska inriktas mot att fördjupa sensordatautbyte samt övnings-, utbildnings- och erfarenhetsutbyten.

3.2.6 EU

Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet inom EU ska fortsatt prioriteras, inom vilket Sverige ska vara en aktiv, engagerad och pådrivande EU-medlem. I det försämrade omvärldsläget har EU:s betydelse för Sverige ökat, samtidigt som unionens centrala roll i den transatlantiska gemenskapen befasts och visat styrkan i de säkerhetspolitiska verktyg EU förfogar över. Försvarsmakten ska medverka i EU:s krishantering, främst genom styrkebidrag till EU:s militära insatser och bemanning av befattningar i ledningsstrukturen, men även periodvisa bidrag till EU:s snabbinsatsförmåga.

Försvarsmakten ska fullt ut nyttja EU:s möjligheter att stödja och delfinansiera förmågeframdrivning via verktyg och program för gemensam förmågeutveckling, samt de initiativ som bidrar till ökad militär rörlighet. Försvarsmakten ska verka för att tillgodose svenska intressen inom dessa områden, bland annat genom bemanning av tjänster i EU-strukturerna. Försvarsmakten ska även verka för en tydlig arbetsfördelning och ett fördjupat samarbete mellan EU och Nato. Detta är särskilt viktigt då väsentliga instrument som kan bidra till uppfyllnad av Sveriges förmågemål inom Nato finns i EU.

3.2.7 FN

Försvarsmakten ska fortsatt avdela militärobservatörer och vidmakthålla kunskap om processer och metoder för framtida befattningar och förbandsbidrag till FN. Utbildning vid SWEDINT och NCGM ska fortsatt aktivt erbjudas och utvecklas utefter insatsers aktuella behov, där Försvarsmaktens utbildningar och förmågeutveckling ska återspegla Sveriges budgetstöd till FN. Försvarsmakten ska, om möjligt, bemanna nyckelbefattningar inom FN-systemet. Successivt och alltefter det att Nato-integreringen fortgår ska Försvarsmakten utforska möjligheter till begränsade styrkebidrag inom FN.

3.2.8 OSSE

Sverige ska aktivt delta i förtroendeskapande åtaganden för rustningskontroll inom OSSE under Wiendokumentet och Fördraget om observationsflygningar. I rådande omvärldsläge ska Försvarsmakten fortsatt verka för att Sverige inom rustningskontroll inte åtar sig ytterligare eller mer omfattande informationsdelgivning vad gäller svenska eller allierades förband och materiel så länge som konflikten med Ryssland består och stödet till Ukraina fortgår.

3.2.9 SSR

Försvarsmaktens verksamhet med Ukraina, Georgien och Moldavien, inom ramen för säkerhetssektorreform (SSR), ska fortgå utgående från regeringens årliga styrning.

3.2.10 Arktiska samarbeten

Försvarsmakten ska fortsatt samarbeta i och om Arktis för att bidra till det kollektiva försvaret av både eget och allierades territorium och för att tillsammans med arktiska allierade följa och hantera tilltagande militärstrategiska utmaningar.

Försvarsmakten ska delta i de militärstrategiska forumen för samarbete om Arktis, arktiska försvarschefsmötet (ACHOD) och de arktiska säkerhetsstyrkornas rundabordsamtal *Arctic Security Forces Roundtable* (ASFR).

Försvarsmakten ska bidra till att skapa en gemensam lägesbild, från sjöbotten till rymden, tillsammans med allierade. Försvarsmakten ska även påverka Nato och allierade att ta ökad hänsyn till subarktiska behov och förutsättningar i processer för operationsplanering och förmågeutveckling.

3.2.11 Indopacifiska regionen

Försvarsmakten ska bibehålla militär närvaro och fördjupa utvalda bilaterala och multilaterala samarbeten i den indopacifiska regionen framförallt avseende teknologi och innovation. Prioritet ska ges till Australien, Singapore och Sydkorea. Sett till förmågeutveckling är Singapore, Sydkorea och Japan av särskilt intresse. Försvarsmakten ska även tillvarata möjligheter att samarbeta kring operativa bidrag i regionen.

3.3 Inriktning för övningar

Försvarsmaktens övningsverksamhet inriktas mot att utgöra en del av Sveriges och alliansens avskräckning. Därutöver ska övningarna vidmakthålla och utveckla Försvarsmaktens förmåga till genomförande av gemensamma operationer inom ramen för Nato och bi- och multilaterala samarbeten. Övningar ska också nyttjas för att validera egna och allierades operationsplaner.

Plan 2025-2035

Försvarsmaktens övningsverksamhet ska konvergera mot Natos plan för övningar. Under perioden ska övningsverksamheten inledningsvis inriktas mot utvecklad förmåga inom ledning och logistik i syfte att skapa förutsättningar för VLS, inkluderat civilt stöd. Senare i perioden ska förmåga till gemensam bekämpning, där IAMD har prioritet, utvecklas mot full interoperabilitet mot Nato. Mot slutet av perioden ska förmågan till genomförande av MDO utgöra fokus.

4. Förmågeutveckling inklusive internationella utvecklingssamarbeten

Förmågeutveckling i Försvarsmakten syftar till att förbättra en befintlig förmåga, fylla en identifierad förmågebrist eller att möta framtida hot eller möjligheter. Utvecklingen ska ske genom att systematiskt skapa, inhämta samt omsätta kunskap och erfarenheter till krav eller lösningar på militär förmåga. Snabb omvärldsutveckling i kombination med krigets bestående oförutsägbarhet gör att försvarsförmåga måste kunna utvecklas snabbare. Nya kunskaper och erfarenheter ska inarbetas i all planering så att krigsförbanden uppnår och vidmakthåller krav på förmåga. Metoder och arbetssätt ska utvecklas så att kunskap, erfarenheter och underrättelser kan nyttiggöras på ett bättre och snabbare sätt i förmågeutvecklingen. Förmågeutveckling ska kunna genomföras i alla konfliktnivåer.

Militärstrategisk nivå ska sammanhålla utvecklingen av den gemensamma striden och MDO så att alla ingående verksamheter är samordnade. Respektive försvarsgren, stridskraft och funktion ska utifrån givna mandat, metoder och resurser styra och inrikta förmågeutveckling inom eget område. Identifierade förmågebehov och krav ska tas fram så att funktionskedjor skapas. Krigföringsförmågans fysiska faktorer såsom personal, materiel och infrastruktur ska tidigt integreras som dimensionerande ingångsvärden i förmågeutvecklingen oavsett tidsperspektiv.

Försvarsmakten ska utveckla planeringsprocessen för att underlätta genomförandet av förmågeutveckling harmoniserat med Natos motsvarigheter. Resultat från försvarsinnovation, forskning och teknikutveckling, operativ kravställning, erfarenheter, framtida planering (till exempel Perspektivstudien, NWCC och NDPP) och andra kreativa aktiviteter ska omhändertas i planeringen.

Förutsättningar för att experimentera, testa och validera nya lösningar ska förbättras. Strukturer för systematisk användning av experiment, demonstratorer och spel ska utvecklas

och införs som stöd för Försvarsmaktens tillämpning av Natos CD&E-metod.³⁵ Ett nätverk av *BattleLabs*³⁶ ska etableras för att öka samverkan mellan olika expertisområden, lättare kunna tillvarata olika erfarenheter, utvecklingsbehov och uppnå synergier.

4.1.1 Forcerad förmågeutveckling och försvarsinnovation

Försvarsmakten ska kunna genomföra forcerad förmågeutveckling parallellt med förmågeutveckling på längre sikt. Studier, forskning, teknikutveckling och objektsberoende materielutveckling, som idag är integrerade i den långsiktiga förmågeutvecklingen, ska anpassas för att även kunna stödja forcerad förmågeutveckling. Försvarsinnovation ska ingå som en strategisk förmåga för att snabbare och bättre än motståndaren kunna lösa militära och försvarsrelaterade problem över tid.

Inledningsvis ska metoder och arbetssätt för forcerad förmågeutveckling etableras. Framdrivningen av de strategiska innovationsprogrammen med återkommande utlysningar av uppdrag ska fortsätta. Parallellt ska Försvarsmaktens egna innovationssystem etableras. Där ska militära problem vara i fokus så att innovationer kan nyttiggöras i krigsförbandens verksamhet. Innovationssystemet ska även stärka relationerna mellan den civila och den militära sektorn samt ge ökad möjlighet till forcerad utveckling av tekniker med dubbla användningsområden.

4.1.2 Långsiktig förmågeutveckling

Natos långsiktiga förmågeutveckling inriktas genom *NATO Warfighting Capstone Concept* (NWCC) och genomförs genom aktiviteterna i *Warfare Development Agenda* (WDA). Försvarsmaktens förmågeutveckling ska vägledas av NWCC samt av de krav som är specifika för nationell förmåga, vår operationsmiljö och pågående planering. Planeringen i WDA ska inledningsvis analyseras för att Försvarsmakten tidigt ska kunna bidra utifrån nationella styrningar och behov.

Under perioden fram till 2030 ska initial förmåga för gemensam bekämpning samt integrerat luft- och robotförsvar utvecklas. Minst ett experiment ska genomföras. Därefter ska förmågorna till gemensam bekämpning samt integrerat luft- och robotförsvar prövas och valideras.

Samtidigt ska fokus läggas på utvecklingen av MDO, där digital transformation är en grundläggande förutsättning. En Försvarsmaktsgemensam test och experimentmiljö för MDO ska etableras. Minst en experimentövning ska genomföras.

³⁵ *Concept Development and Experimentation* enligt NATO ACT CD&E Handbook.

³⁶ Med *Battle Labs* avses stridsskolor, centra, spel- och testanläggningar mm.

4.1.3 Program för Forskning och teknikutveckling (FoT)

FoT ska säkerställa tillgång till kunskap inom integritetskritiska områden³⁷, domänområden samt framväxande omvälvande områden och vissa förmågespecifika områden.

FoT ska i huvudsak utföras av FOI, FMV och FHS. För att nyttiggöra civil forskning och teknikutveckling, med potentiell militär nytta ska verksamheten även omfatta civil-militär samverkan av olika slag. Samverkan ska eftersträvas inom de områden där den civila teknikutvecklingen är ledande och kan komma att få omvälvande konsekvenser för militär förmåga.

Verksamheten inom befintliga och nya forskningsområden ska förstärkas. Det ska vara ett starkt fokus på verksamhet som möjliggör snabbare materielutveckling. Teknikutveckling och teknologitransfer ska ske tillsammans med privata och offentliga aktörer.

Förstärkning ska ske inom de integritetskritiska områdena sensorer och signaturanpassning, ledning och människa-systeminteraktion, vapen och skyddsteknik, telekrig och undervattensteknik, skydd- och anläggningsteknik samt inom krigsvetenskap. Därutöver ska de framväxande och omvälvande områdena cybersäkerhet, artificiell intelligens (AI), kvantteknik, autonoma system, material- och produktionsteknik, bioteknik samt energilagring och energiförsörjning för militära behov förstärkas. För att få tillgång till forskningskompetensen och möjligheter att utveckla den till militär förmåga ska initiativ för försvarsinnovation och relationer till relevanta aktörer utvecklas. Uppdragen till FMV, FOI och FHS ska anpassas för att bättre bidra till detta.

4.1.4 Internationella utvecklingssamarbeten

Försvarsmakten ska nyttja möjligheter till gemensam förmågeframdrivning och gemensam förmågeutveckling inom Nato, EU samt genom andra bi- och multilaterala samarbeten. Myndighetens deltagande ska styras av krigsorganisationens behov med ambitionen att på ett mer resurseffektivt sätt bidra till att öka Försvarsmaktens förmåga. Försvarsmakten ska aktivt påverka utvecklingen av multilaterala förmågeinstrument och prioriteringar för att öka harmoniseringen med myndighetens behov.

Samarbetena ska integreras som en naturlig del i Försvarsmaktens verksamhet och planering. Lägesbild för internationella utvecklingssamarbeten ska inledningsvis etableras för att över tid uppnå bäst effekt och tidigt kunna påverka samarbetena.

Försvarsmakten ska inledningsvis förbättra nyttjandet av EU:s instrument för utveckling av egen förmåga och bidra till harmonisering gentemot målsättningar inom Försvarsmakten och inom Nato. Åtgärder ska vidtas för att öka kunskapen inom myndigheten om EU:s möjliga bidrag till Försvarsmaktens förmågeutveckling och hur EU:s instrument kan användas till detta.

³⁷ Med integritetskritisk forskning och utveckling avses den forskning och utveckling som inte är öppet tillgänglig eller kan köpas från andra, utan endast kan uppnås genom egen försorg.

5. Totalförsvaret och nationella samarbeten

5.1 Inriktning för totalförsvaret och nationella samarbeten

Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av allierade enligt de åtaganden som följer av medlemskapet i Nato. Sverige ska utveckla sitt totalförsvaret som en integrerad del i ett kollektivt försvar med övriga allierade och Försvarsmakten är den myndighet i Sverige som ska säkerställa att Natos riktlinjer så långt som möjligt omhändertas i den svenska totalförsvartsplaneringen.

Försvarsmakten ska fortsätta arbetet med att konkretisera det militära försvarets och även alliansens behov av stöd och delge detta till berörda myndigheter, främst utgående från operationsplaneringen. De åtgärder som snabbt ger störst effekt och därmed höjd förmåga inom de viktigaste samhällsfunktionerna ska prioriteras och övas tillsammans inom totalförsvaret.

Försvarsmakten ska verka för att totalförsvaret blir en naturlig del i fler verksamhetsområden och utgör ett centralt perspektiv i utvecklingen av samhället. Försvarsmakten ska därför utveckla väl fungerande och fördjupade samarbeten med myndigheter, företag och organisationer inom de viktigaste samhällsfunktionerna, vilka är av särskild betydelse för det militära försvarets tillväxt och för utvecklingen av totalförsvaret i övrigt.

5.2 Plan för totalförsvaret och nationella samarbeten

5.2.1 Totalförsvaret

Plan 2025–2035

Försvarsmakten ska, utifrån regeringens inriktning, verka för att Natos riktlinjer³⁸ omhändertas i totalförsvartsplaneringen. Med utgångspunkt i Natos förmågemål för Sverige och den kollektiva militära operationsplaneringen, ska Försvarsmakten delge berörda myndigheter och aktörer planeringsantaganden och dimensionerande utgångspunkter för det civila försvaret. En delmängd av detta är planeringen för värdlandsstöd.

Försvarsmakten ska verka för en ökad integrering mellan Natos arbete med operations- respektive förmågeplanering och skapa förutsättningar för totalförsvarets utveckling i samverkan med berörda myndigheter, bland annat genom att bidra till Natos policyutveckling inom området resiliens.

Försvarsmakten ska även tydliggöra det militära försvarets behov av stöd från offentliga och privata aktörer på såväl kort som lång sikt. Särskild vikt ska läggas vid att omhänderta Natos riktlinjer och på åtgärder som snabbt ger störst effekt och därmed höjd förmåga för totalförsvarsviktig verksamhet.

³⁸ Exempelvis *Nato Response System (NRS)*, vilket inkluderar *Natos Resilience Objectives*, *Natos Baseline Requirements for National Resilience (NBR)* samt *Response Measures (RM)*.

Övningar ska användas för att förbereda organisationer och personal för sina roller inom totalförsvaret vid höjd beredskap och krig men även för att utveckla och pröva planer och förmågor som allierad. Försvarsmakten ska i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd- och beredskap (MSB) utarbeta en inriktning av övningsverksamheten inom totalförsvaret som tydliggör övergripande mål för övningarna och vilka förmågor som ska vara prioriterade att öva under planeringsperioden. Övningar ska synkroniseras med Natos eller andra partners aktiviteter.

Försvarsmakten ska tillsammans med MSB främja och utveckla en samordnad planering för totalförsvaret som är anpassad utifrån Natos processer, krav och riktlinjer. Inom ramen för uppdraget ska Försvarsmakten och MSB ta fram en handlingsplan med gemensamma utgångspunkter som ska kunna användas av alla aktörer inom totalförsvaret som stöd i deras totalförsvärsförberedelser.³⁹ Försvarsmakten ska verka för att det utvecklas ett aktivt totalförsvär där totalförsvarets resurser kan nyttjas redan i fredstid, exempelvis genom att utarbeta förslag till justeringar i författningsstödet som möjliggör ett flexibelt nyttjande av relevanta och av behov påkallade förmågor oberoende av beredskapsnivå. Försvarsmakten ska även verka för en ändamålsenlig struktur och samordning inom ramen för det militära försvaret som inkluderar såväl försvarsmyndigheterna som delar av försvarsindustrin.

Försvarsmakten ska med utgångspunkt i myndighetens huvuduppgift främja och utveckla en sammanhängande totalförsvärsplanering, genom att samordna myndighetens planering för olika tidsperspektiv med motsvarande planering inom övriga delar av totalförsvaret. Försvarsmakten ska även ta fram planeringsantaganden, dela Försvarsmaktens studier och omvärldsbevakning samt utveckla en metod för hur Försvarsmakten ska planera med civila aktörer inom ramen för de tekniska systemlösningar som myndigheten har i uppgift att tillhandahålla.

Försvarsmakten ska främja och utveckla en samlad totalförsvärsförmåga i sjödomänen och att sjödomänen förstärks i strukturen för totalförsvaret. Detta bland annat genom en ändamålsenlig och heltäckande författningsreglering som tydliggör aktuella aktörers befogenheter och ansvar, samt täcker hela hotskalan och omfattar såväl sjöterritorium som de maritima zonerna.

Försvarsmakten ska främja att myndigheter och andra aktörer inom totalförsvaret upprätthåller sin egen cybersäkerhet, i alla konfliktnivåer, syftandes till samhällets samlade robusthet och bidrag till cyberförsvaret. Vidare ska Försvarsmakten tillsammans med de frivilliga försvarsorganisationerna fortsätta att utveckla former för att omhänderta frivilliga krafter för att långsiktigt kompetensförsörja och stärka cyberförsvärsförmågan.

³⁹ Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025-2030, Fö2024/02054 (delvis) Fö I:15, 2024-12-19.

5.2.2 Nationella samarbeten

Plan 2025–2035

Försvarsmakten ska främja och utveckla väl fungerade och fördjupade samarbeten med myndigheter och aktörer inom de viktigaste samhällsfunktionerna. Samarbeten ska utgå ifrån Försvarsmaktens behov och särskild vikt ska läggas vid samarbeten som ökar Försvarsmaktens operativa förmåga och den samlade förmågan inom totalförsvaret. Försvarsmaktens myndighetssamarbeten ska prioriteras till försvarsmyndigheterna⁴⁰. Därutöver prioriteras samarbeten med sektorsansvariga myndigheter, beredskapsmyndigheter eller andra centrala myndigheter.

Försvarsmakten ska i möjligaste mån eftersträva att skriftligt reglera samarbeten med andra myndigheter och följa upp på central nivå. Samarbeten som bidrar till en ökad operativ förmåga, är reglerat i författning eller tillkommit genom uppdrag från regeringen ska prioriteras.

Försvarsmakten ska tidigt under perioden utvärdera befintliga samarbeten till form och innehåll samt hur de bidrar till Försvarsmaktens förmåga eller till utvecklingen av totalförsvaret i övrigt. Utgående från denna utvärdering ska Försvarsmakten identifiera och prioritera vilka myndighetssamarbeten som bör överses under planeringsperioden.

Försvarsmakten ska verka för att de frivilliga försvarsorganisationernas kompetenser i ökad utsträckning bidrar till Försvarsmaktens och totalförsvarets förmåga. Försvarsmakten ska fördjupa engagemanget med de frivilliga försvarsorganisationerna och skapa en gemensam grund för frivilligverksamheten som en del i myndighetens tillväxt.

⁴⁰ Fortifikationsverket, Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk, Totalförsvarets forskningsinstitut, Totalförsvarets plikt- och prövningsverk och Försvarshögskolan.